

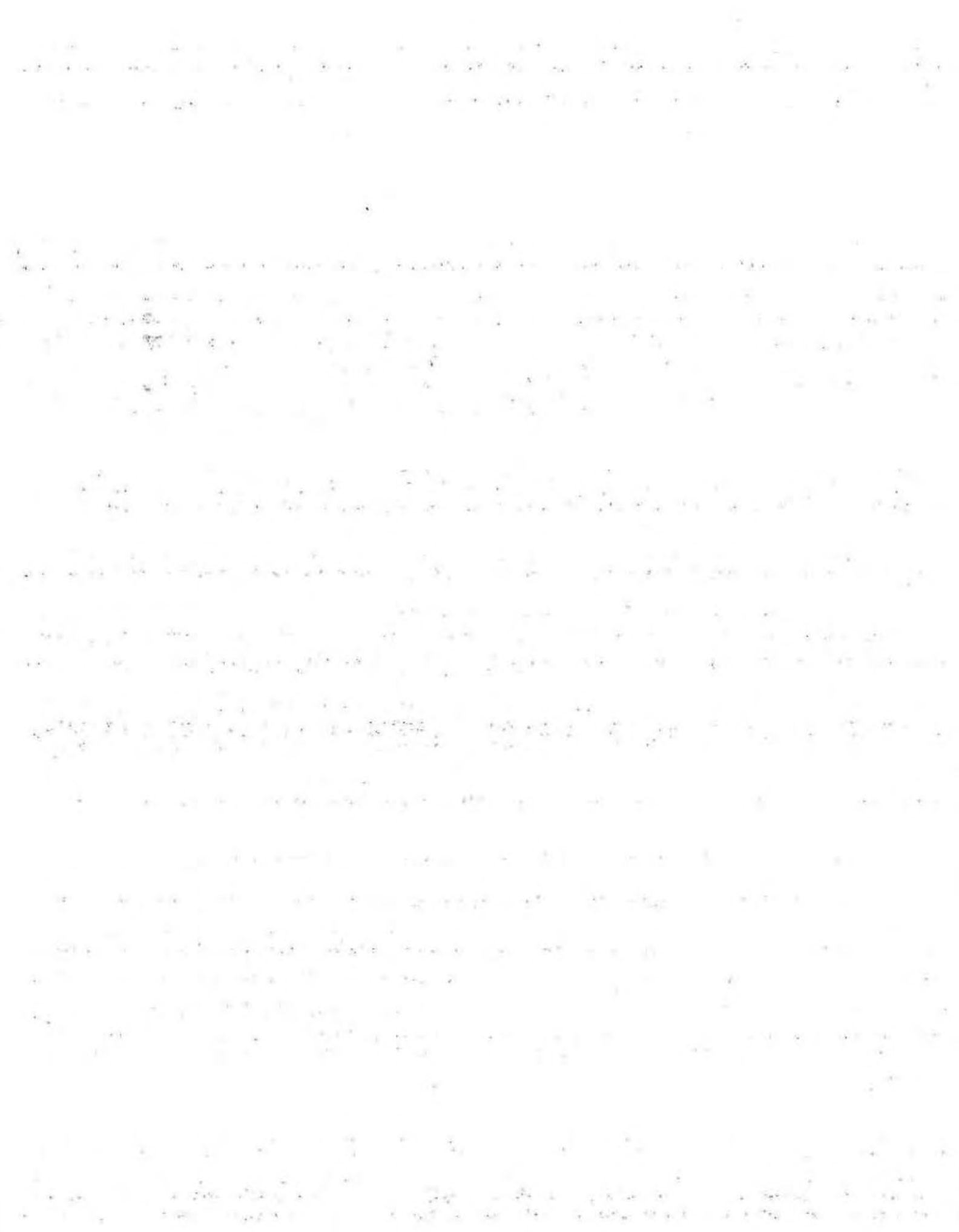
ILULISSAT KOMMUNEANNUT PILERSAARUT 1994-2004

QUPPERSAGAQ 1
Pilersaarusiarnut nassuiaat

QUPPERSAGAQ 2
Ilusiliussatut pilersaarutit

AALLAQQAASIUT

Ilulissat kommuneannut pilersaarut 1994-2004 quppersakkanut marlunnut immikkoortinneqarpoq.

Matumani quppersagaq 1-imi, *Pilersaarusiarnut nassuiaammi*, kommunemut pilersaarusiornermut suliaqarnerup toqqammavigisai kommunellu ineriartornissaanut anguniakkat nassuiarneqarput. Ilaatigut pilersaarusiornermut toqqammavigisat nalinginnaasut, ilaatigullu kommunep immikkoortukkuutaanut pilersaarusiornernut tunngasuupput.

Quppersagaq 1-imissaaq akuersissummut nalunaaqutsiineq ilanngunneqarpoq.

Quppersagaq 2-mi, *Ilusiliussatut pilersaarutini*, kommunemi immikkoortunut pilersaarutit ataatsimut katersorneqarput. Illoqarfimmut nunaqarfinnullu killingititaasunut pilersaarutaapput, kommunalbestyrelsep nunaminertanik akisussaassuseqarfigisaanik killiliussisoq, nunaqarfiit sisamaasut pilersaarusiornernat kiisalu Ilulissat illoqarfianut ilusiliussaq pingaarneq immikkoortortallu pilersaarusiornerni imaannut killiliussat.

Quppersakkap uuma naggataatungaani kommunalbestyrelsep illoqarfiup nunaqarfiillu killingisa iluanni nunaminertanik atuisinnaasitsisarneranut maleruagassat nassuiarneqarput.

„*Ilulissat Kommuneannut pilersaarut 1994-2004*“ Ilulissat kommuneata Teknikkimut Avatangiisinullu Pisortaarfianit april 1996-imi suliarineqarpoq, illoqarfimmut pilersaarusiornermut siunnersortip Niels Bennetzenip titartaasarfianit ikiorserneqarluni aammalu juni 1997-imi Naalakkersuisunit oqaaseqaatit ilanngunneqarlutik.

IMAI

ILULISSAT KOMMUNEANUT PILERSAARUT 1994-2004 - PILERSAARUSIAMUT NASSUIAAT

AALLAQQAASIUT

SIULEQUT

AKUERSISSUTEQARNERMUT NALUNAAQUTSINEQ

1. PILERSAARUSIORNERMI TOQQAMMAVIGISAQ

- 1.1. Inatsisit tungaatigut toqqammavigisaq
- 1.2. Ukiumoortumik pilersaarusiortarnermi ileqqussaq
- 1.3. Nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut pituttugaanerit
- 1.4. Ukiumoortumik nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut nassuiaat
- 1.5. Inuttusiartornissamik missiliuineq
- 1.6. Namminersornerullutik Oqartussat aningaasaliinissamut pilersaarusiornerat
- 1.7. Illuliortiternerit suussusii
- 1.8. Kommunep aningaasaqarnera
- 1.9. Kommunep immikkoortunut pilersaarusiornernut takussutissaq

2. KOMMUNEP IMMIKKOORTUNUT PILERSAARUSIORNERA

- 2.1. Inuutissarsiornermut pilersaarut
- 2.2. Ineqarnermut pilersaarut
- 2.3. Angallannermut pilersaarut
- 2.4. Avatangiisinut pilersaarut
- 2.5. Pilersuinissamut pilersaarut
- 2.6. Kommunep ingerlataanut pilersaarut
- 2.7. Inunnik isumaginninnermut peqqinnissamullu pilersaarut
- 2.8. Atuarfeqarfimmut pilersaarut
- 2.9. Kultureqarnermut sunngiffimmilu sammisanut pilersaarut

SIULEQUT

Matumuuna Ilulissat kommunalbestyrelseata „Ilulissat kommuneanut pilersaarut 1994-2004“-p ilusaa kinguleq saqqummiuppaa. Kommunemut pilersaarutip kommunep ukioq 2004-p tungaanut ineriartornermut najoqqutassat aalajangersarpai.

Ilulissanut ukiut qulit tullinnguuttut unammillerfiusussaasunik taamaattumillu periarfissanik nutaanik nassataqarumaartut kommunalbestyrelsep qularutiginngilaa. Kommunemi inuussutissarsiutit pingaarnersaat tassajuassaaq aalisarneq, kinguppannik qalerallinnillu tunngaveqartuq, Namminersornerullutilli Oqartussat takornariat pillugit politikikkut anguniagaat pingaamerusoq piviusunngortikkartortillugu kommunalbestyrelse Diskomi nalinginnaasunik ingammillu Ilulissat kommuneanni ineriartornissamut periarfissaasunut annertuumik isumalluuteqarpoq.

Ilulissat illoqarfiata sermersuup ujangisimarnata eqqaani inissisimanerata asseqanngitsup nassataraa ullumikkut takornariat tamaanna annertuumik ornigaaffiginninnerujussuat, sulilu takornariat tungaatigut periarfissat annerusumik ineriartortinnissaanut periarfissaqarlualuq. Taamaattumik kommunalbestyrelsep kommunemi inuussutissarsiortit takornarianik aallaaveqartut ineriartortinnissaannut toqqammaviit tapersorsoruppai, tamannalu kommunalbestyrelsep naliliinera najoqqutaralugu aatsaat Ilulissani mittarfiup nunanit tamalaaneersunit timmisartunut mittarfittut allilernerqarneragut pisinnaassaaq.

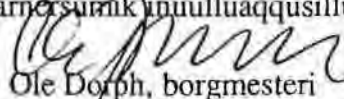
Anguniakkat tamakku saniatigut kommunalbestyrelsep innuttaasut ulluinnarni atugaasa najoruminartunik avalequsersornissaat anguniagarai, tassani najukkat, suliffiit, ilinniarnissamut sunngiffimmilu periarfissat il.il. innuttaasunut ataasiakkaanut avatangiisip ataasiusup ilaannarisussaallugit. Inuunermi atugassarititat pitsanngorsarneri ukiut arlallit ingerlaneranni immikkoortullu arlallit aqqutigalugit pilersinneqartarput. Kommunemut pilersaarut immikkoortut tamakku ineriartortinnissaannut tunngavigisassanik anguniagassallu nassuiaataannik imaqarpoq.

Anguniakkat, kommunalbestyrelsep, Naalakkersuisut Inatsisartullu akornanni suleqatigiittuarneranni anguneqassapput, taamaattumillu kommunemut pilersaarutip suliarinerani pilersaarusiortnermut toqqammavigisap ullutsinnut naleqqussarnissaa suliareqqinnissaalu pingaarteqartuusimavoq, taamaalilluni kommunemut pilersaarummi paasissutissat pisoqqat ullutsinnullu naleqqutinnigitsut saqqummiunneqassanngimmata. Taamaattumik kommunemut pilersaarutip suliarinerata ukiumoortumik suliarsarneranut ileqqussaq aalajangiunneqarpoq, taamaalilluni kommunep ukiumoortumik aningaasartuutissanik missingersuusiortnera Namminersornerullutik Oqartussat aningaasaliinissaminnut pilersaarusiortarnerannut ataqatigiissaarneqassammat.

Kommunemut pilersaarut sivisuumik inaarsarneqarsimavoq, taamaattumillu maannangaaq pilersaarutip ilaasa ullutsinnut naleqqussarneqarnissaat kissaatigineqarput. Pilersaarusiortnerup imarisaanik ilisimalikkat, matumuuna saqqummiunneqartut tungaasigut aallaaveqarluni pilersaarutip nassuiarnerata suliareqqinnerani siullermi pilersaarutip ilai allanngortittariaqarnerpaat sammeneqarsinnaaleriissapput.

Kommunemut pilersaarummut siunnersuut tamanut saqqummiunneqarpoq upernaakkut 1994-imi. Pilersaarusiortnermut toqqammavigisaaq pingaarnersaasoq pilersaarusiap naammassinerani aalajangiusi-maannarneqarpoq, pilersaarusialli aqqqissuunnerata suliarinerani assigiinngitsutigut allanngortitsisoqarluni.

Inuusiarnersumik inuullu aqqusillunga,

Ole Dorph, borgmesteri

AKUERSISSUTEQARNERMUT NALUNAAQUTSIINEQ

KOMMUNALBESTYRELSEP AKUERSISSUTAA

Ilulissat Kommuneannut pilersaarut 1994-2004 uku naapertorlugit suliarineqarpoq:

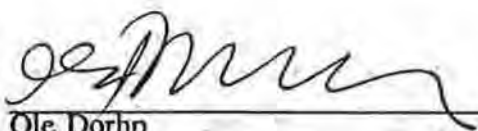
- Inatsisartut peqqussutaat nr. 6 19. december 1986-imeersoq nunaminertanik atuinnermut pilersaarusi-ormermullu tunngassuteqartoq (inatsisartut peqqussutaannik nr. 1 18. juni 1987-imeersumik allannguuteqarfigineqartoq), aammalu

- Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 23 18. november 1992-imeersoq nunaminertanik atuinnermut pilersaarusiormermullu tunngassuteqartoq (Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaannik nr. 43 15. november 1994-imeersumik allannguuteqarfigineqartoq).

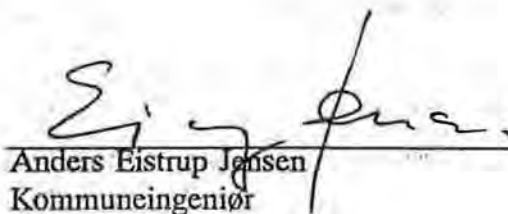
Kommunemut pilersaarummut siunnersuut 26. oktober 1993-imi akuersissutaavoq tamanullu oqallissutis-sanngorlugu saqqummiunneqarluni marts, april majimilu 1994-imi.

Kommunalbestyrelsep naggataarutaasumik "Ilulissat kommuneannut pilersaarut 1994-2004" 8. november 1994-imi akuersissutigivaa.

Namminersornerullutik Oqartussat oqaaseqaataat tunngvigalugit pilersaarummut siunnersuutip aqqissuunneqarnera iluseqartinneralu annertuumik suliareqqinneqarpoq; taamaattorli pilersaarusiormermut tunngatillugu toqqammavigisaq pingaarnersooq siusinnerusukkut tamanut ammasumik saqqummiussamik pilersaarusiarnissulli attatiinnarneqarsimalluni.

Ole Dørhøj
Borgmester

Anders Eistrup Jensen
Kommuneingeniør

NAALAKKERSUISUT AKUERSISSUTAAT

Naalakkersuisut kommunemut pilersaarut akuersissutigaa 12. December 1996-imi HANS.U.LINDAHL OLE RENDAL-illu atsiorneqarluni AKUERSISSUTIGINEQARLUNI ALLAASERINEQARSIMASOQ.

Allaaserineqarsimasooq tamarmiulluni uku atuagaaqqat tunuanni ilanngussaavoq:
"Atuagaaq 1 - pilersaarutip nassuiarneqarnera".

1. PILERSAARUSIORNERMUT TOQQAMMAVIGISAQ

1.1. Inatsisit tungaatigut toqqammavigisaq

1.2. Ukiumoortumik pilersaarusiortarnermi ileqqussaq

1.3. Nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut pituttugaanerit

1.4. Ukiumoortumik nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut nassuiaat

1.1. INATSISIT TUNGAATIGUT TOQQAMMAVIGISAQ

„Ilulissat kommuneannut pilersaasut 1994-2004“ „Inatsisartut peqqussutaat nr. 6 19.12.1986, nunaminertanik atuineq pilersaarusiorterlu“ allanngortinneqartoq „Inatsisartut peqqussutaat nr. 1 18.06.1987“-imit, aammalu „Namminersorne-rullutik Oqartussat Nalunaarutaat nr. 23 18.11.1992, nunaminertanik atuineq pilersaarusiorterlu“ allanngortinneqartoq „Namminersorne-rullutik Oqartussat Nalunaarutaat nr. 43 15.11.1994“-imit aallaavigalugit suliarineqarpoq.

1.1.1. KOMMUNEMUT PILERSAARUTIP SULIARINERA

Tassani aalangersakkat nassataraat kommunep kommunemut pilersaarut saqqummiutissagaa aala-jangersimasumik kommunep illoqarfianut pingaar-nermut kommunemilu nunaqarfinni sanaartorfeqar-finnik imalimmik.

Kommunemut pilersaarutip sananeqaataata titar-taganngorlugu saqqummiunna figur 1-imi takutin-neqarpoq. Soorlu takuneqarsinnaasoq kommunemut pilersaarut immikkoortortaqqarpoq marlunnik:

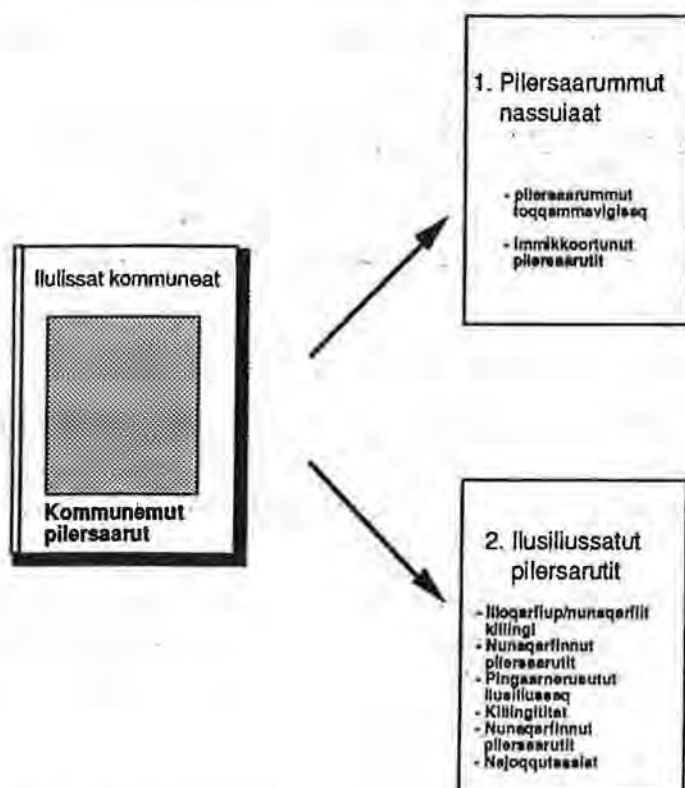

Fig. 1: Kommunemut pilersaarutip sananeqaataa.

1. Pilersaarusiortumut nassuiaat kommunemut pilersaarusiortumut toqqammaviusunik pituttorne-qarfinnillu nalinginnaasunik nassuiaatitaqarfiusoq kiisalu kommunep immikkoortunut pilersaarusiort-neranik nassuiaat immikkoortut pilersaarutaannik arlalinnik takussutissartalik.

2. Pilersaarusiap ilaa iluserisassanut pilersaarutit arlalinnik imalik: illoqarfinnut nunaqarfinnillu killeqarfinnut pilersaarut, nunaminertanik kom-munalbestyrelsep nunaminertanik aalajangiisuuffiit takutitsisoq. Nunaqarfinnut Ilimanamat, Oqaatsunut, Qeqertanut Saqqamullu pilersaarutit. Ilulissat illoqarfianut ilusiliussaq pingaarneq ilulissallu illoqarfiata iluani immikkoortortanut pilersaarutit sukumiinerusut imaasa killingi. Kiisalu kommunalbestyrelsep illoqarfinni nunaqarfinnillu killeqarfinni nunaminertanik atuinissamut akuersissutaannut najoqqutassat.

KILLINGITITANIK AQUTSINEQ AKUERIN-NINNERLU

Pilersaarusiortumut inatsisilersuineri killi-ngititanik aqutsinissamik malittarisassaq aalaja-ngiunneqarsimavoq, tassani pilersaarutit suul-luunniit imai pilersaarusiortumut pingaarnerusup inissisimanerata killeqarfiisa iluaniittussanngorlugu peqqussutaalluni. Taamaalilluni kommunemut pi-lersaarusiap nuna tamakkerlugu pilersaarusiort-nermut akerlioqqusaanngilaq, immikkoortunullu pilersaarutit, soorlu illoqarfiup iluani immik-koortunut pilersaarutit kommunemi pilersaarummi killingitit aalajangiunneqarsimasut malittarisus-saavaat.

Kommunemut pilersaarut naalakkersuisunit akue-rineqartussaavoq, tassaavorlu kommunemi siu-nissami ineriartornermik kommunalbestyrelsep inatsisartullu akornanni „isumaqatigiissutit“ isigineqartartoq.

Taamaattumik inatsisitigut aalangersakkani piu-masaqaataavoq kommunalbestyrelsep kommu-nemut pilersaarutit nutartertarnissaanut pisussaa-titaanera.

KOMMUNEMUT PILERSAARUTIP NUTARTERNA

Kommunemut pilersaarutip nutartersartarnissaanut inatsisitigut aalajangersakkat isumaqarput kommunemut pilersaarusiorneq tassaasoq pilersaarusiornermik suliaqarneq ingerlattuarneqartoq. Kommunalbestyrelse pisussaataitaavoq kommunemut pilersaarutip nutartertuarnissaa taamaalillutik pilersaarummi paasissutissat pisoqalinatillu amigaateqannginniassammata.

Kommunemut pilersaarutip nutarternissaanut suleriaasissanik aalajangersimasunik takussutissaqanngilaq, naalakkersuisulli erseqqissaavigisimavaat *pilersaarummut nassuiaatip* (kommunep ineriartorneranut kommunemut pilersaarutip toqqammaviisa anguniagaasalu allattorsimaffiat) ukiumoortumik nutartertarnissaa pingaartinneqartassasoq.

Taamaaliornikkut qulakkeerniarneqarpoq iluserisassatigut aningaasaliinikkullu pilersaarusiomerit ataqatigiissittuarnissaat, ilaatigut kommunep sanaartugassatut kissaatigisaasa missingersuusiomerullu ataqatigiissinnissaasa qulakkeernissaat siunertaralugu, ilaatigullu Namminersornerullutik Oqartussat aningaasaliinissaminnut pilersaarusiomerata kommunalbestyrelsellu missingersuusiomerata ataqatigiissinnissaannut toqqammavissamik pilersitsinissaq siunertaralugu.

Kommunemut pilersaarutip nutartertuarnissaanut toqqammavissatut kommunalbestyrelsep aalangiussimavaa ukiumoortumik pilersaarusiorfissamut ileqqussamik aallartitsiniarluni.

1.1.2. UKIUMOORTUMIK PILERSAARUSIORNERMUT ILEQQUSSAQ

Ukiumoortumik pilersaarusiornermut ileqqussap

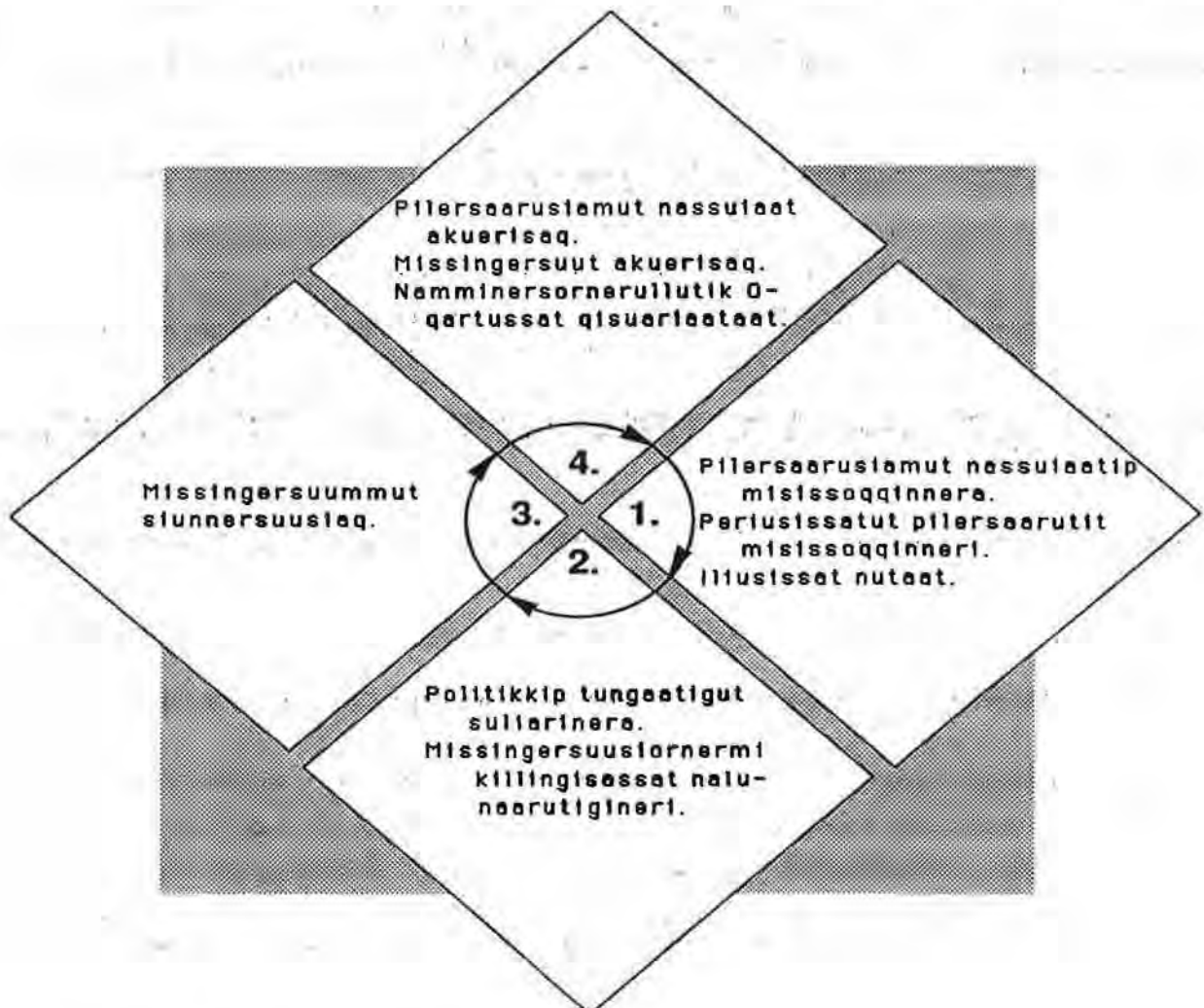

Fig. 2 - Ukiumoortumik pilersaarusiornermut ileqqussaq

nassatarissavaa pilersaarusiornermut nassuiaat manna ukiut tamaasa *januarip* kvartaliami misissorneqartarnissaa, tassani pilersaarusiornermut nassuiaatip pisarialimmik allanngortinneqarnissaanut toqqammavigisat allannguuteqarsimanersut paasiniarlugu. Figur 2 innersuusutigineqarpoq.

Pilersaarusiornermut nassuiaammi pilersaarusiornermut toqqammavigisaq nassuiarneqarpoq kommunemilu immikkoortunut pilersaarusiornert sammineqarput ineriartorsimanermullu naleqqussarneqarlutik, tamannalu toqqammavigalugu pilersaarusiornermut nassuiaammut nutartikkamut siunnersuut periusissatut pilersaarutini, ukiumut missingersuusiorniffimmut ukiunullu tullinguuttunut pingasunut missiliuuteqarfiusunut pilersaarutaasunik nutaanik imaqartoq suliarineqassaaq.

Aprilip kvartaliami pilersaarusiornermut nassuiaammut siunnersuut politikkikkut nalilerneqassaaq; tassani kommunalbestyrelsemut tamarmiusermut tulleriinniliornissaaq pillugu oqallinnermik aqqissuisoqarsinnaavoq. Tamanna toqqammavigalugu ukiup tullissaata missingersuutaanut killingititassataalajangiiffigineqassapput.

Julip kvartaliami missingersuummut siunnersuusiortoqassaaq.

Missingersuutip akuerineqarnera pilersaarummullu nassuiaatip naggataarutaasumik suliarineqarnera *oktoberip* kvartaliami pissaaq. Pilersaarummumut nassuiaat kommunep Namminersornerullutik Oqartussat ukiumut naatsorsuuseriffimmut tullinguuttumut aningaasaliisarnerminnut pilersaarutaanut kissaatigisanik nalunaarfittut toqqammaviuvoq. Sanaartugassatut kissaatigisanik siunnersuutit nassiuinnerannut ilanngullugu kommunalbestyrelse nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut nassuiaammutoqaaseqaateqarsinnaavoq tassungalu tunngatillugu ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu illoqarfimmut nunaqarfinnullu politikkerisamut allannguutissatut siunnersuutini saqqummiussaqaarsinnaalluni.

Taamatuttaaq ukiumi pilersaarusiorniffigisami immikkut sammisaqarfiusinnaasut aalajangersaaffigineqarsinnaapput aallartisarneqarlutillu, taakkualu inerneru pilersaarutip nassuiaataata ukiumoor-

tumik aqqissuunneranut toqqammavigineqartassapput.

Pilersaarutip nassuiaataata aqqissuunnissaanut siullermut tunngatillugu ingammik kommunep ilusilersuinnermut aningaasaqarniarnermullu pilersaarusiornertisa ataqatigiinnissaat pingaartuutinneqassapput, tamannalu pissaaq immikkoortut ataasiakkaat pilersaarutaasa taakkualu periusissatut pilersaarutitaasa sukumiisumik misissornerisigut.

1.2. NUNA TAMAKKERLUGU PILERSAARUSIORNERMUT PITUTTUGAANERIT

Qulaani taaneqartutut kommunemut pilersaarusiormut maleruagassat isumaqarput kommunemut pilersaarusiorneq nuna tamakkerlugu pilersaarusiormut akerliusussaangitsoq.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiorneq ilaatigut nuna tamakkerlugu pilersaarusiormut maleruagassanik pingaarnernik inatsisartunit ukiumoortumik nuna tamakkerlugu pilersaarusiormut nassuiaateqarnermik toqqammaveqartumik aalajangersaavigineqartunik imaqqarpoq, ilaatigullu Namminersorerullutik Oqartussat aningaasaliinissamut pilersaarusiormeramik imaqqarluni, tamanna aningaasat ukiumut atugassat pillugit aalajangersakkami saqqummiunneqartunut naapertuuttuulluni, aammataarlu Namminersorerullutik Oqartussat immikkoortunut pilersaarusiormeramik tunngasuulluni.

1.2.1. NUNA TAMAKKERLUGU PILERSAARUSIORNERMUT NAJOQQUTARISAT PINGAARNERIT

Naalakkersuisut kommunemut pilersaarusiormi eriagisassat iliuuseqarfiginerinut nuna tamakkerlugu pilersaarusiormut najoqqutarisat pingaarnerusut 1991-imi aalajangersaavigai. Aalajangersakkat Namminersorerullutik Oqartussat Nalunaarutaanni nr. 31-mi 30. oktober 1991-imeersumi kommunemut pilersaarusiormi eriagisassanik iliuuseqarfiginninnerit pillugit takuneqarsinnaapput.

Ilulissat kommuneani eriagisariaqartut kultureqarnermut sunngiffimmilu sammisanut pilersaarusiormi nassuiarneqarput, takuuk imm. 2.9. Ilulissat illoqarfianut nunaqarfinnullu ilusissatut pilersaarutini. Quppersagaq 2 innersuussutigineqarpoq.

1.2.2. UKIUMOORTUMIK NUNA TAMAKKERLUGU PILERSAARUTIP NASSUIARNERA

Naalakkersuisut inatsisartunut nuna tamakkerlugu pilersaarusiaq qulequtalik „Sulineq Toqqassisimarnelu - kinguaatsinnut“ 1994-imi ukiakkut saqqummiuppaa.

Nassuiaat toqqammavittut sammisat imminnut ata-

qatigiittut aallaavigalugit suliarineqarpoq: *Qanoq ililluta naalagaaffiup isertitarisagaasa qaffakkiartuinnarnissaat qulakkeersinnaavarput? aammalu Inuiaqatigiit ineriartortinnerannut sinneqartoorutit iluanni anguniakkat suut anguneqarsinnaappat, anguniakkallu taakku qanoq tulleriissaarneqassappat?*

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiap nassuiarnera najoqqutaralugu unammillerfiginerpaasasaq tassaavoq aningaasaqarniarnikkut ineriartortitsineq, pisariaqartinneqartoq ilaatigut maannakkorpiaq suliffissaaleqisut ukiunilu tullinnguuttuni sulisinnaalersussat amerliartuinnartussat suliffeqarfigisinnaasaannik pilersitsinissamut, ilaatigullu inuiaqatigiit pigisaqarluartut ataannarnissaannut ineriartortittuarnissaannullu atorfissaqartinneqartut.

Oqallisaarusiap aallamiutaani sammineqarput 1960-imiit ulloq manna tikillugu aningaasaqarniarnikkut inuussutissarsiornikkullu ajornartorsiutit inissisi-manerannik aammalu aningaasaqarniarnikkut ineriartortitsinissami periusissap nassatarisinnaasai. Immikkoortuani kingullermi pilersuinerup suliffeqarfiillu nunatsinnut nuunneqartussat immikkoortorisaannut naatsorsuutigisatut aningaasartuutigisassat pillugit misissuineq saqqummiunneqarpoq.

Inuussutissarsiormerup ineriartornerata killingitititut maleruagassartaasa nassuiarneranni aningaasaqarniarnikkut ineriartornerup suliffeqarniarnep pigissaarnerullu attatiinnarnissaannut annertusar-nissaannullu tunngaviusutut tikkuarneqarpoq, taamatullu pigissaarnerup tungaatigut politikikkut anguniakkat piviusunngortinnissaa eqqarsaatigalugu.

AALISARNEQ

Aalisarnermik inuussutissarsiuteqarnerup attatiinnarnissaannut ineriartortinnissaannullu periarfissat silarsuarmi tunisassiaqarnermi toqqammavigisanik aalajangigaasarpoq. Royal Greenland A/S ukiuni kingullerni akit tukimut aallamerat illuanut saatin-niarlugu kalaallit aalisagaataasa pitsaanerpaatut sulia-neri ilisimalersinniarlugit ussassaarutitigut suliffiillu immikkoortiternerisigut sulissuteqarpoq.

Kinguppannik aalisarnermut tunngatillugu naatsorsuutigineqarpoq kalaallit kinguppannik tunisassiaasa assigiinngisaarnissaat (kinguppaat qalipallitaammalu kinguppaat uutat/qalipaajakkat) annerpaamik isertitaqarfiujumaartoq, naak piffissaq qaninnerusoq isigalugu inuiaqatigiit aningaasaqarniarnerannut aalisariutinik angisuunik aalisarner sinerissamut qanittumi aalisarnermut naleqqiullugu periarfissarissaarnerugaluartoq. Aalisarnikkulli inuussutissarsiuteqarnermi nunami suliffeqarfiit ikilistartariaqarnerat pisariaqartinneqartussaavoq. Kinguppaat tungaatigut immikkoortortat assigiinngitsut akomanni politikkip tungaatigut tullerissaa risariaqarneq pisariaqartinneqartoq paasineqarpoq. Ilaatigummi immami pisassarititaasut killissaqarfeqarput, ilaatigullu aalisarnermi inuutissarsiuteqarfiup tunisassiorfiini isertitarisinnaasarpassuaqarpoq.

Qalerallinniarnermut tunngatillugu paasineqarpoq ukiuni kingullerni avammut tunisat nalingat akit qaffakkiartornerat avammullu tunisat amerliartuaarnerat pissutigalugit qaffakkiartuaarsimasoq, taamaalilluni avammut tunisarisat nalingat naatsorsussagaanni qalerallinnik tunisassiat tunisani tamani tullersortaalersimalluni.

Nunap iluatigut aalisarnerq annertoq attatiinarneqassappat tunisassiornissamut periarfissat umiarsuarnik tunisassiorfeqarnikkut nunamiluunniit suliffissuit nutaat pilersinnerisigut annertusarneqartariaqassapput, nunap ilaani nunap iluatigut aalisagassat, ilaatigut Qeqertarsuup Tunuani, ugasinnerusoq isigalugu piniagassatut periarfissaasunut naleqqiullugit amerlanerujussuummata.

Paasineqarpoq nunap iluatigut aalisarnerq qeqertat avataanni aalisarnermut naleqqiullugu aningaasartornannginnerusoq. Tamatuma nunap iluatigut aalisarnerup siunissami periarfissarissaarnerunissaanik takorluuineq uppersarsarpaa, aammali qeqertat avataanni aalisarnermi sianisaarluni annertusaanissamut periarfissaqartoq suli misileraaffigineqanngitsunik.

TAKORNARIARTITSINEQ

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiap nassuiarnerani tikkuarneqarpoq takornariartitsineq nunatsinni inuussutissarsiutissatut pingaarnertut nutaatut

annertuumik misileraanissamut toqqammavisaqartoq. Tunisassaqarfinnik naliliinerit isumalluarnartut saniatigut takornariartitsinermik inuussutissarsiuteqarnerneq ingerlalluartoq suliffissaqartitsiniarnerup tungaatigut pitsaasumik sunniuteqarumaartoq, aammalu saniatigut iluanaarutinik assigiinngitsunik nassataqarumaartoq oqaatigineqarpoq; ilaatigut takornariat nunap iluani aqquutit pitsanngorsaavigineqarnerannut aningaasaliiffigeqataasinnaavaat.

INERIARTORNERMUT PERIUSISSAMUT SUNNIUTEQAATTI ALLAT

Inuussutissarsiutitaat „sakkortuut“ nutaat marluk, takornariartitsinerup atortussiassarsiornerullu inuussutissarsiuteqarfinnik napatitsisumik aalisarnermik tapertaliussisussat saniatigut nuna tamakkerlugu pilersaarusiarnut nassuiaatip nunami inuussutissarsiuteqarfiit, soorlu sanaartornermut, suliffeeraqarnermut, inuutissarsiornermut aammalu sullissinermut tunngasut tapersersornissaannut ineriartortinnissaannullu pisariaqartitsineq eqqaavaa, taamaalilluni nunani allanit atortussanik pisiortorneq annertoq akimorlugu assigiinngitsorpasuartigut inuussutissarsiuteqarfeqarneq ineriartortinneqarnissaat anguneqarsinnaammat.

ILULISSAT KOMMUNEATA INISSISIMANERA

Ineriartortitsinissamut suliniutinut taaneqartunut tunngatillugu Ilulissat kommuneat naleqqulluarmik peqataanissaminut assigiinngitsunik sanioqqussinnaanngisanik periarfissaqarpoq.

Inuussutissarsiornerup aqqissuussaana, takornariartitsinissamut periarfissaatit, Qeqertarsuullu Tunua nunap tamarmiusup innuttaasa sisamararterutaasa missaannik inoqarfiusoq illoqarfinni tallimani - Kalaallit Nunaannut sumiiffinnut allanut naleqqiullugu - imminnut qanittuusuni inuussutissarsiuteqarfeqarnermut eqeersimaartumut assigiinngitsunullu agguataarsimasumik ineriartortitsinissamut akuupput pingaarteqarlunnartut.

Inuussutissarsiornerup aqqissuussaanaanut tunngatillugu kisitsisitigut paasissutissat kommuneakaartumik tunisat amerlassusaannik naleqassusiinillu takutippaat Ilulissani kinguppannik

qaleralinnillu katillugit tunisat 1994-imi procentingorlugit agguagaqatigigai 18% aamma 38%, nuna tamakkerlugu tunisat tamarmik 19%-eralugu kommunellu akomanni naleqassutsip annerpaartalugu. Ataani figur 3, tunisat nalingi innersuussutigineqarpoq.

Kommune	%
Nanortalik	0,9
Qaqortoq	1,5
Narsaq	8,0
Paamiut	0,2
Nuuk	12,5
Maniitsoq	11,1
Sisimiut	16,4
Kangaatsiaq	0,5
Aasiaat	6,6
Qasigiannguit	6,4
Ilulissat	19,0
Qeqertarsuaq	2,6
Uummannaq	5,3
Upernavik	6,9
Avanersuaq	0,4
Tasiilaq	1,3
Ittoqqortoormiut	0,3
Katillugit	99,9

Fig. 3 - 1994-imi tunisat nalingi

1995-imut naatsorsuinerit inernerigallagaasa takutippaat Ilulissani malittariisumik kinguarianeqarsimasoq taamaaqataanik Sisimiuni qaffarianeqarsimalluni. Illoqarfiit taakku marluk aamma 1995-imut tunngatillugu nuna tamakkerlugu pisat 35%-iinik tunisaqarfiussaqqoorput.

Qeqertarsuup Tunuani 1994-imi pisarineqarput tunisat tamarmik 35%-iat.

Ilulissani takornariartitsinerimut ineriartortitsinissamut periarfissat tunngatillugit Greenland Tourismip „Takornariartitsinerimut periusissamut oqallissaarut“ innersuussutigineqarpoq, tassani tikkuarneqarluni takornariartitsinermik inuussutissarsiuteqarnerup ineriartortinnissaani anguniarneqartoq aningaasat ukiumut 500 millioner kronet isertarisalemissaat, taakkulu affaat Qeqertarsuup Tunuani isertinneqartassasut.

Naatsorsuutit nassatarissavaat Atlantiku qulaallugu angallannerup annertunerulernerujussua, taamaa-

lilluni Ilulissat mittarfiata timmisartunut nunanit tamalaaneersunut mittarfinngorlugu allineqarnissaa pingaaruteqarluinnassalluni.

Kommunalbestyrelsep paasisimavaa Ilulissat kommuneat nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermi nassuiaatip anguniagai najoqqutaralugit nunatsinni inuussutissarsiuteqarfimmik assigiinngisitaartumik eqeersimaartumillu ineriartortitsinissamut aalajangiissutaasumik tapiissuteqarsinnaasoq, periarfissallu tamakku Ilulissat kommuneanni mittarfiup nunanit tamalaaneersunit timmisartunut mittarfigisalerlugu allilerneqapallanneratigut takussutissaqartumik sakkortusarneqarumaartut.

1.2.3. 1995-2005-IMUT INUTTUSUSISSA-MUT MISSINGERSUUT

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut nassui-aammi pilersuinerimut immikkoortoqarfinnilu nuunneqartussani aningaasartuutissamaatit Kalaallit Nunaanni kisitsisitigut paasisutissiiffiup ukioq 2005-ip tungaanut inuttussusissamut missingersuutip ineriartornera takorloorneqartoq tunngavigalugu misissuineq naggasiullugu ilanngunneqarpoq. Figur 4-mi inuttussusissamut missingersuutip kisitsisitai pingaarnerit takuneqarsinnaapput.

	1995	2005	Allannguut
00 - 04	10,2%	8,3%	- 13,9%
05 - 14	17,4%	18,2%	10,3%
15 - 19	6,3%	8,4%	40,7%
20 - 24	6,2%	6,8%	14,5%
25 - 59	52,6%	49,1%	- 1,9%
60 -	7,2%	9,2%	33,3%
Katill.	55.732	58.668	5,3%

Fig. 4 - Inuttussusissamut missingersuutip kisitsisitai pingaarnerit

Inuttussutsit ineriartornerani ilimagineqarsinnaa-
nerpaaq tassaavoq inuiaqatigiit ikiorsiisernerup
tungaatiqut nammatassaqaqarnulernissaat, pissu-
tigalugu ukioqqortussutsit tungaat meeqqat inuusut-
tullu amerleriarnernannik aammalu utoqqaat amer-
leriarnernujussuannik allannguuteqartussaammat.
Ineriartorneq pisortat aningaasartuutiniq mis-
singersuutini akissaaqaateqarnulernermik iser-
titallu tamarmiusut allaanerusumik agguataar-
nissaannut pisariaqartitsinissamik nassataqartussaq.

Inuttussusissamut ineriartornermut missingersuut
Kalaallit Nunaanni kisitsisitiqut paasissutis-
siiffimmit suliarineqarpoq nunalu tamakkerlugu
innuttaasut tamaasa aallaavigalugit suliaalluni. Nuna
tamakkerlugu pilersaarusiap nassuiarneranut
missingersuummut makku oqaaseqaataapput:

„Ukiuni tullinnguuttuni innuttaasut amerlassusaasa
tamarmiusut kisitsisitaasa ineriartornerat ingammik
erniusut amerlassusaasa appararujussuarnerannik,
60-ikkut naalerneranni 70-ikkullu aallartilaarneranni
pisumit malunnaateqassaaq. Maannakkut sulisinnaa-
lersussat tassalu arnat amerlanerit meeqqiorsin-
naalerlutik ukioriligaat ukiut siuliinut naleqqiullugit
ikinneralaarsuusussaapput.

Arnat 20-24-nik ukiullit ukiunut qulinut naleqqi-
ullugu ullumikkut marluk pingajorarteruti-
giinnarpaat, 15-24-nillu ukiullit ullumikkumut na-
leqqiullugu 1984-imi marloriaataanik amerlas-
suseqarput. Tamatuma erniusut kisitsisitaasa appa-
riarneranik nassataqartussaavoq.

Akerlianit manna tikillugu innuttaasut amerliar-
tuaaginnarnerisa kingunerissavaa soraarnerus-
sutisiaqalersussat ukiuni tullinnguuttuni soraar-
ninngortussaasut amerliartuaaginnamissaat.

Tamanna pissutigalugu suliuinnaareersut ilan-
ngaatigereerlugit sulisinnaalersut amerlassusaat
apparissaat akerlianit ukiutik pissutigalugit so-
raarnerussutisiaqalersinnaasut malunnaatilimmik
amerleriarnissaat naatsorsuutigineqarluni.

1. januar 1994-imi 60-inik sinnerlugillu ukiullit ta-
marmik sulisinnaasunit innuttaasut arfineq-
pingasuusut ukiuni 2004-imi pissusissaa arfinilinniit
ataatsimut nalingilissavaa. Ilanngullugu missi-
ngersuummi takorloorneqarpoq meeqqat inuu-

suttullu (0-19-inik ukiullit) innuttaasuni sulisin-
naasuniittut 6%-inik amerleriarsimassasut.

SULLISSUSSINERMUT PISSARISSAARNER- MULLU ANINGAASARTUUTIT AMERLE- RIARNERAT

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiapnassuiarnera na-
joqqutaralugu ineriartornerup tamatuma nassa-
tarisussaavai inunnut isumaginninnermut im-
mikkoortoqarfimmi aningaasartuutit amerleri-
arnerat, ingammik inunnik isumaginninnermut
ukioqqortussuserlu naapertorlugu soraarnerussu-
tisiaqarnernut tunngatillugu, aammalu inuiaqatigiit
inunnik isumaginninnermut tunngasumik atu-
gaasunikequngassuseqalermerup pinngitsoortinniar-
neranut sulissuteqarniarnernut, naatsorsuutigi-
neqarpormi aningaasartuutit iluarsiarornerisa
naatsorsuutigisaasut takkunera ullumikkut
aningaasaqarniarnernup ineriartornerata atuuttup
nassatarisaasa pakkernissaannut inortuissasoq.

Atuarfeqarnernut ilinniartitaanermullu immik-
koortortami nunami tamarmi atualersussat 1.300-
nit missaannik amerleriaateqassasut naatsorsuuti-
gineqarpoq, tamatuma saniatigut innuttaasut ukiu-
mikkut allannguuteqarnerata naatsorsuutigisaasup
nassatarisaanik peqqinnissaqarfiup atornerqarneru-
lernissaanut pisariaqartitsineq malittariissumik
qaffariartussaasup naatsorsuutigineratigut.

Nuna tamakkerlugu pilersaarutip nassuiarnera na-
joqqutaralugu aningaasartuutissat qaffakkiartor-
neranut suliniutissatut - suliffeqarfiit nutaat pi-
lersinnissaata saniatigut - makku periarfissaapput:
- inunnik isumaginninnermi akiliutinut piimasa-
qaatit annertussutsillu iluarsaanneri,
- soraarnerussutisiaqalerfik 65-inik ukioqalerfim-
mut atuuttalersinneqarnera,
- ilaatigut najugarisap isumannaarsarneranut,
meeqqanut tapiissutit najugarisaqarnermullu tun-
ngatillugu meeqqanut tapiissutinut malittarisassat
akiliutillu allanngortinneri,
- napparsimmaviit atorluarnerulerneri,
- immikkut ittumik suliarinneriaatsit atorluarneru-
lerner, - suliarinninnissamut neqeroorutit ilaasa eqiterun-
nerat,
- peqqinnissap tungaatigut aningaasartuutit atitu-
nerusumik nakkutiginnissaat.

INNUTTAASUNUT TUNNGASUT

1. januar 1995-imi Ilulissat kommuneanni innuttaasut amerlassusaat tamakkiisut 4.497-iupput Ilulissat illoqarfianni 4.052-iullutik kommunemilu nunaqarfinni sisamaasunut 445-iullutik.

1985-ip kingorna innuttaasut ineriartornerat figur 5-imi takuneqarsinnaavoq. 1985-90-imi ataatsimut amerliartorneqarsimasooq takuneqarsinnaavoq, 1990-95-imi akerlianik innuttaasut 1,6%-imik ikileriarsimallutik. Innuttaasuni ikileriaateqarneq taamaallaat Ilulissat illoqarfianut tunngasuuvooq, piffissamili tassani nunaqarfinni Saqqami annertooujussuarmik 60%-imik amerleriaateqarsimalluni.

1995-ip kingorna Ilulissanut innuttaasut kisitsisitaat Kalaallit Nunaanni kisitsisitigut paasisutissiisarfup nuna tamakkerlugu innuttaasut ineriartornerannik missingersuummi kisitsisit allanngoriartornerut tunngasut suliarisimasaat naapertorlugit tunngaveqarput. Nuna tamakkerlugu innuttaasut ineriartornerata ingerlanerata taamaaginnarnissaa naatsorsuutaavoq, innuttaasummi ukiumikkut inissisimanerat nuna tamakkerlugu kisitsisinut assingummat. Aammattaaq illoqarfinni nunaqarfinnilu najugallit taamaaginnartinnissaa aallaavigineqarpoq. Figur 6 innersuussutigineqarpoq.

Ukiumoortumik pilersaarutip nassuiarnerata misissuataartarneranut tunngatillugu iluarsisagassat eqqarsaatigalugit innuttaasut ineriartornivat nakutigilluarneqassaaq.

	Ilulissat (%)	Kalaallit Nunaat (%)	Assigiinngisaataa
00 - 05	12,0	12,2	- 0,2
06 - 16	17,9	18,0	- 0,1
17 - 24	10,7	9,9	+ 0,8
25 - 59	51,9	52,6	- 0,7
60 -	7,4	7,2	+ 0,2

Fig. 6 - Innuttaasut ukiumikkut inissisimaneri 1995

IMMIKKUT ITTUMIK IMMIKKOORTUNUT POLITIKKEQARNERMI AJORNARTORSIUTIT

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiormut nassui-aammi immikkut ittumik immikkoortunut politikkeqarnermi ajornartorsiutit nassuiarneqarsimapput, ilaatigut siuliani ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu ineriartornermut tunngasumik politikikkut anguniakkanik aammalu Naalakkersuisut aningaasartuutit annikillisiaanermut politikkiannik tunngasunik imaqartumik.

Pilersuinermit immikkoortoqarfinni, kallerup-inneranut, imeqarnermut, kiassarnermut telekkullu attaveqarniarnermut akigitat qaffannaviikkanut aammalu assartuinermit immikkoortoqarfinni, containerinik assartueriaatsimut nuukkiartuaarnermi aningaasaliissutinik aammalu timmisartunut sulusalinnut mittarfinnik nutaanik pilersuinermit tunngasuullutik.

	1985	1990	1995	2000	2005
Ilulissat	3.929	4.191	4.052	4.166	4.265
Ilimanaq	94	86	84	86	88
Oqaatsut	78	63	63	65	66
Qeqertaq	102	111	110	113	116
Saqqaaq	145	117	188	193	198
Katill.	4.348	4.568	4.497	4.623	4.733

Fig. 5 - Innuttaasut ineriartornerat missingersuullu

Tassunga tunngatillugu naatsorsuutigineqassaaq Aasianni Uummannamilu timmisartunut sulusalinnut mittarfittaassat Qeqertarsuup Tunuani Avannaanilu takornariartitsinermi suliffissaqarni- arnermut periarfissanik pitsaasumik sunniuteqarfigisaqarumaartut, ineriartorneq Ilulissani mittarfiup nunanit tamalaaneersunit timmisartunik atorneqarsinnaasunngorlugu allisarneranik mittarfinnullu marlunnik aammalu Upervavimmi mittarfittaamut aallaavinngortitsinikkut sakkortusarneqarsinnaasoq.

Inuussutissarsiuqarnermut immikkoortumut tunngatillugu nuna tamakkerlugu pilersaarusi- ornermut nassuiaatip suliffinnik nutaanik pilersit- sinissaq suliffissaaleqinermik akiuniarnermut tunngatillugu pissarissaarnerup tungaatigut su- liassatut nukinginnartutut tikkuarneqarpoq. Tassunga tunngatillugu Namminersornerullutik Oqartussat sulisinnaassutsip tamakkiisup sakkortusamissaanut tapersersuutaasut immikkut ittumik suliniutit salliutissimavai malunnartumillu salliutittuarniarlugit. Tapiissutit immikkoortiterne- qarput:

- suliassaqartitsiniarnermut pilersaarusi- anut ingerlanneqartunut,
- aalisakkanik tunisassiorfinni suliffinnut,
- suliffiit ataannartitaanissaat siunertaralugu ani- ngaasarsianut tapiissutitut,
- piffissami sivikitsumi suliffittaassat pilersinniar- neranni aningaasarsianut tapiissutitut,
- inuussuttunut allanullu suliffeqarfissatut ilinnia- gaqarfissatullu pilersaarusi- anut.

Kommunemi siullermeerutaasumik takornariar- titsinermit inuussutissarsiuqarnermut tunnga- tillugu suliniutit aallartinneqartut periarfissaa- sinnaasunillu nalunaarsuinermit aammalu ator- tussiassanik iluaqutiginninnissamut periarfissat kommunemut pilersaarutip suliareqqinneranut atatillugu sammeneqaqqikkumaarpoq.

Kommunemut pilersaarusi- ornermut qitiisutut sam- misarineqartussatut nuna tamakkerlugu pilersaar- si- ornermut nassuiaatip *illussaqaartitsiniarnermut* tunngasutigut anguniagassat ima nassuiaasorsor- pai PB20-mut (tassa kisermaanut najugaqatigiinnullu 20-t sinnerlugit ukiullinnut najugaqarfissanik neqeroorfigineqartarnerat) piumasaqartoqamissaq naatsorsuutigineqartutut piumasaqarfigisat

assigiinngitsunik illuliortitsisarnikkut matussuser- sinnaassasut. Aammattaaq illuliortitsineq ta- piiffigineqartoq illoqarfinni illussaaleqineqar- fiunerpaani pissaq. 1991-imi illussaaleqinermik naatsorsuineq figur 7-imi takutinneqarpoq, tassanilu takuneqarsinnaavoq Ilulissat illoqarfianni an- nertungaatsiartumik illussaaleqisoqarnera, aker- lianilli nunaqarfinni illussaqaartitsinerneq nuna tamakkerlugu agguaqatigiissitanut assingulluni.

		Inissamik pisariaqartitsineq	Matussusiineq (%)
Ilulissat	Illoqarfik	1.746	77
	Nunaqarfiit	168	79
Kalaallit Nunaat	Illoqarfik	19.097	87
	Nunaqarfiit	3.831	79

Fig. 7 - Illussanik pilersuineq

Aningaasaqarnermut pisortaqaqarfiup ineqarnermut immikkoortortaqaqarfiata illoqarfinni inissaaleqineq naatsorsorsimavaa, tassanilu takuneqarsinnaavoq nuna tamakkerlugu aammalu Ilulissani annikil- liartoraluartoq Ilulissani nunamut tamarmut naleq- qiullugu pissutsit ilungersornartuusut, figur 8 inner- suussutigineqarpoq.

	1990 %	1993 %	1995 %
Ilulissat illoqarfiat	34	22	14
Illoqarfiit allat	21	11	8

Fig. 8 - Inissaaleqineq

Illut nutarterneqarnissaat pillugu Namminer- sornerullutik Oqartussat illuutimik attartortittakkat 7.800-uusuni 4.500-inik sukumiisumik nutarte- rillutik suliqaarneq ingerlappaat, nunaqarfinnilu il- lut pillugit suleriaasissaq nunaqarfinni illut qanoq issusaannik pitsanngorsaasussaag illussaaleqi- nermillu apparsaasussaag aallartinneqarpoq.

Nunaqarfinni illut pillugit suleriaasissaq ilaatigut pitsorluttunut utoqqarnullu illulianut tunngasuuvuq aammalu illut pisoqqat aaqqissuuttarialeerujussuit piiarnissaannik imaqluni.

NUNAQARFINNUT POLITIKKI ULLUTSINNUT NALEQQUTTOQ

Nuna tamakkerlugu pilersaarummut nassuiaammi qulequttami tassani ulloq manna tikillugu nuna tamakkerlugu nunaqarfinni aningaasaliissutit ilimagineqartutut ineqarsimanngitsut, aammalu paasineqartariaqartoq nunaqarfinni immikkoortoqarfiit ilaanni pissarissaassutsit tungaatigut iluar-siivigininnissamut piaarlunnartumik pisariaqartitsisoqartoq, tunngaviusumik pisariaqartitanik soorlu eqqakkanik isumaginninnerit, imissaqar-niarneq najukkallu tungaatigut pissutsit peqqinnissap tungaatigut ajornartorsiuteqarfiullutik.

Tamanna tunulequtaralugu nunaqarfinni inuussutissaqarniarnermut aningaasaliissutit tunis-aqarnermut periarfissat ineriartortittuamernnut sam-mitinneqarput nunaqarfinni inuussutissarsiuteqar-nertut toqqamnavigisaq pingaarnersaq qulakkeer-niarlugu aammalu ingammik illussaqaarniarnerup tungaatigut pissarissaarnerunerup tungaatigut

pilersitsinikkut, aammalu kiffartuussinermik aal-lussivittut illulianut tunngatillugu. Tassunga ata-tillugu takkunani inuussutissarsiuteqarfiusinnaasu-nik sanaalukkanut, ammerinermut il.il. tunngasunut aaqqissuulluakkamik ineriartortitsinissamut periar-fissaasinnaasut eqqaneqarput.

Kommunemut pilersaarusiormik suliaqarnermut tunngatillugu illut najukkat qanoq issusiinik, nuna-qarfinni illunik paaanissamik pisariaqartitsinermik aammalu aningaasaliissutit pissarissaarnermut tunngassuteqartunik pisariaqartitsinermik misissui-soqarumaarpoq.

1.2.4. NAMMINERSORNERULLUTIK OQARTUSSAT ANINGAASALIINISSAMUT PILERSAARUSIORNERAT

1996-1999-imi Ilulissat kommuneannut Nam-minersornerullutik Oqartussat aningaasaliinissa-minnut pilersaarutaat immikkoortukkuutaanut ag-guataarlugu naatsorsorneqartoq aningaasaqarnermut inatsisip sanaartornermut tunngasortaani taku-neqarsinnaavoq, figur 9 innersuussutigineqarpoq. Takuneqarsinnaavoq piffissami aningaasaliissutissat katillugit kr. 97,3 millionit pilersaarutigineqartut.

Immikk. pilersaarut	1996	1997	1998	1999	Katillugit
1. Inuutissarsiormut pilersaarut	0	0	0	0	0
2. Ineqarnermut pilersaarut	18,7	28,2	19,1	3,8	69,8
3. Angallannermut pilersaarut	0	0	1,0	3,0	4,0
4. Avatangiisunut pilersaarut	0,6	0	0	0	0,6
5. Pilersuinermit pilersaarut	2,0	2,0	0,4	2,4	6,8
6. Komm. ingerlataanut pilersaarut	1,1	0,6	0	0	1,7
7. Inunnik isumaginn. pilersaarut	2,6	11,8	0	0	14,4
8. Atuarfimmut pilersaarut	0	0	0	0	0
9. Kulturimut sunng. samm. pilersaarut	0	0	0	0	0
Kat., mio. kr.	25,0	42,6	20,5	9,2	97,3

Fig. 9 - Namminersornerullutik Oqartussat aningaasaliissutaasa immikkoortunut agguataarnerit

1.3. NAJUGAQARTITERNERUP ISIKKUA

Kommunemut pilersaarusiormermik suliaqarnermut tunngatillugu pisariillisaaniarneq siunertarlugu kommune immikkoortunut suliaqarfiusunut immikkoortiterneqarpoq:

- 1.3.1. - Ilulissat illoqarfiat illoqarfiullu killinga
- 1.3.2. - Ilimanaq nunaqarfiullu killinga
- 1.3.3. - Oqaatsut nunaqarfiullu killinga
- 1.3.4. - Qeqertaq nunaqarfiullu killinga
- 1.3.5. - Saqqaq nunaqarfiullu killinga
- 1.3.6. - Nuna sanaartorfiunngitsoq

Illoqarfiup nunaqarfiullu killinganni kommunalbestyrelse nunaminertanut akisussaasuvoq. Kommunemi nunaminertap sinneranut, nunamut sanaartorfiunngitsumut Naalakkersuisut akisussaa-suupput.

Inuttussuseqarnermut kisitsisit illoqarfimmut nunaqarfinnullu agguataarnerat 1980-ikkunnili aalajaatsuusimavoq illoqarfimmi 90%-it missaanniilluni kommunellu nunaqarfiini 10%-it missaanniilluni. Nuna tamakkerlugu kisitsisinut malittariisunut naleqqiullugu illoqarfimmi najugaqartut amerlanerupput.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiormermut nassui-aammi naqissuserneqartutut nunaqarfinnit illoqarfinnut innuttaasut nuutsitertarsimanerat inuussutissarsiuteqarfinnut pissarissaarnermullu tunngasunik aningaasaliissutitigut killilerneqassasoq aallaavigalugu Ilulissat kommunanni nunaqarfiini najugallit innuttaasut tamarmik amerlassusaannit amerlassusaasa malittariissumik ikileriaateqassannginnissat naatsorsuutigineqarpoq.

1.3.1. ILULISSAT ILLOQARFIAT, PINGAARNERUSUTUT ILUSILIUSSAQ

Ilulissat illoqarfiannut ilusiliussaq pingarneq figur 10-mi takutinneqarpoq pingaarnerusumillu aallaavigalugu manna tikillugu atuuttusoq „Ilulissat illoqarfianut pilersaarut 1984-1995“. Inissaqassutsip pilersaarusiormiup iluani pisariaqartitsineq matussusersinnaagaa nalilerneqarpoq.

Oqaluffiup Ataata (Kirkebugtip) umiarsualiviullu

akornanni matoqqasumik sanaartorfioreerluni illoqarfik ukiuni kingullerni 30-t missaanni kimmuk, kujammuk kangimullu siammariartorsimavoq nuna 2,3 x 1,6 km-it missaat inissisimaffigilerlugu.

Kommunemut pilersaarummi immikkoortortanut pilersaarusiormermut killingititaasa illoqarfiup kujammuk alleqqinneqarnissaanut - ukiuni kingullerni tamaani illoqarfik allilerneqarnerusimasumi - periarfissippaa.

Mittarfik illoqarfiup avannamut kangiata tungaani 3,5 km-inik ungasissusilimmi inissisimavoq.

Pingaarnerusutut ilusiliussaq illoqarfiup killingata iluani nunaminertat illoqarfimmi atugassatut aallaangiunneqarsimasut imarai. Illoqarfiup killingata nunataasa sinneri innuttaasut atorsinnaasaannik assigisaannillu imaqarput. Immikkoortuni tulliuttuni kommunep immikkoortunut ataasiakkaanut pilersaarusiormeranut tunngasuni kommunalbestyrelsep illoqarfiup ineriartornissaanut anguniagai pingaarnerusutut ilusiliussamut naleqqiullugit nassuiarneqarput, kommunemullu pilersaarutip suliarinerata ingerlanneranut atatillugu sammisanik takussutissiiffimmik sanasoqarumaarpoq. Tamatuma saniatigut pingaarnerusutut ilusiliussaq, quppersagaq 2-mi imm. 3-miittoq innersuussutigineqarpoq.

1.3.2. ILIMANAQ, NUNAQARFIMMUT PILERSAARUT

Ukiuni kingullerni qulini innuttaasut ineriartornerat figur 11-mi takuneqarsinnaavoq. Ukiuni kingullinerusuni innuttaasut amerlassusaat malittariissumik nikingaarsimanngitsoq takuneqarsinnaavoq.

Aalisarneq inuussutissarsiormermut tunngaviuvoq. Piniarnissamut Kangiani periarfissarissaarpoq, tunisassiorfilli nutarterneqarsimanngilaq taamaattumillu tunisassiat suliarineqarsinnaangillat.

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Ilimanaq	94	86	78	76	87	86	87	82	83	74	84

Fig. 11 - Ilimanami innuttaasut ineriartornerat

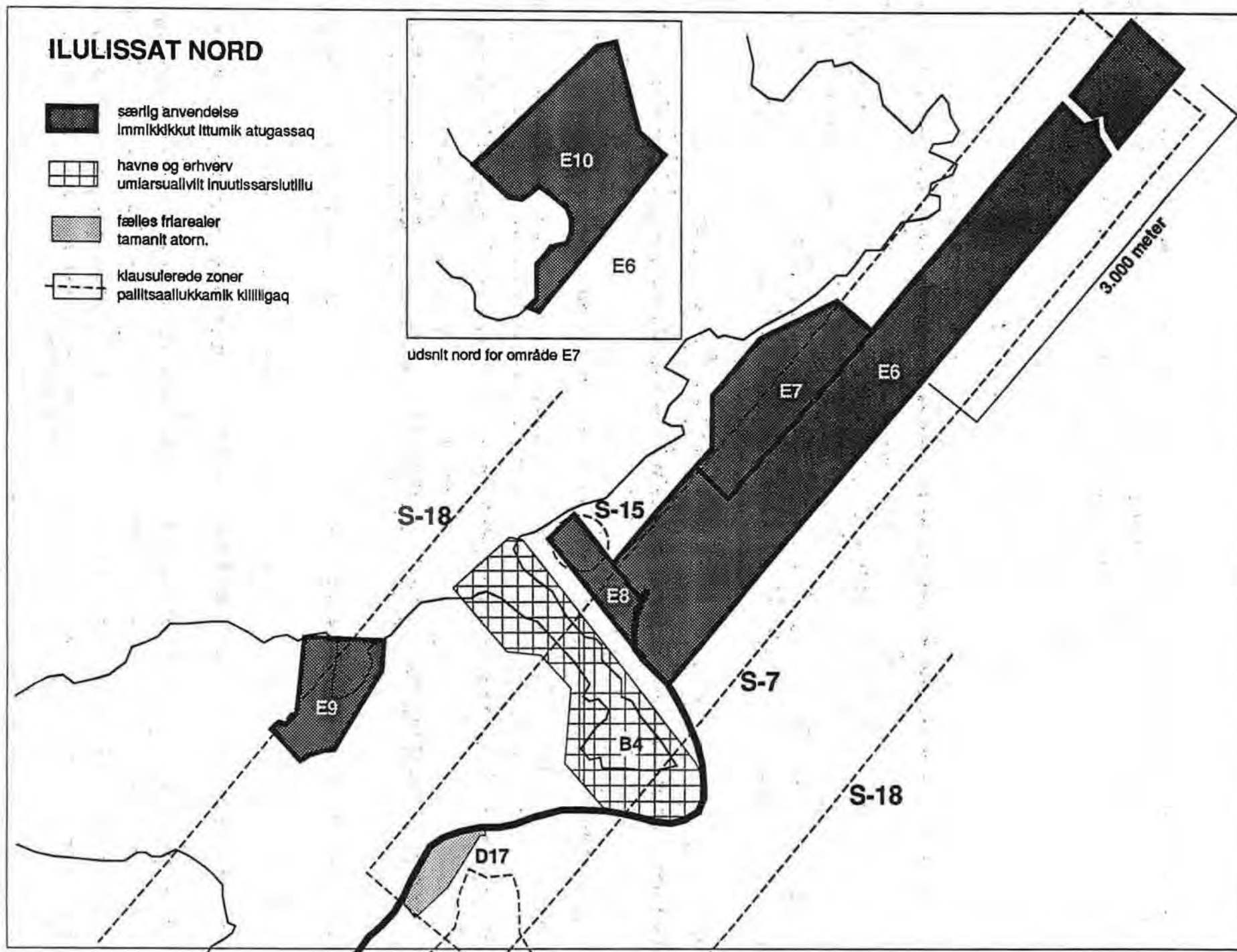

Fig. 10 B - Ilulissat illoqarfianut pinga nerisutut ilusiliussaq

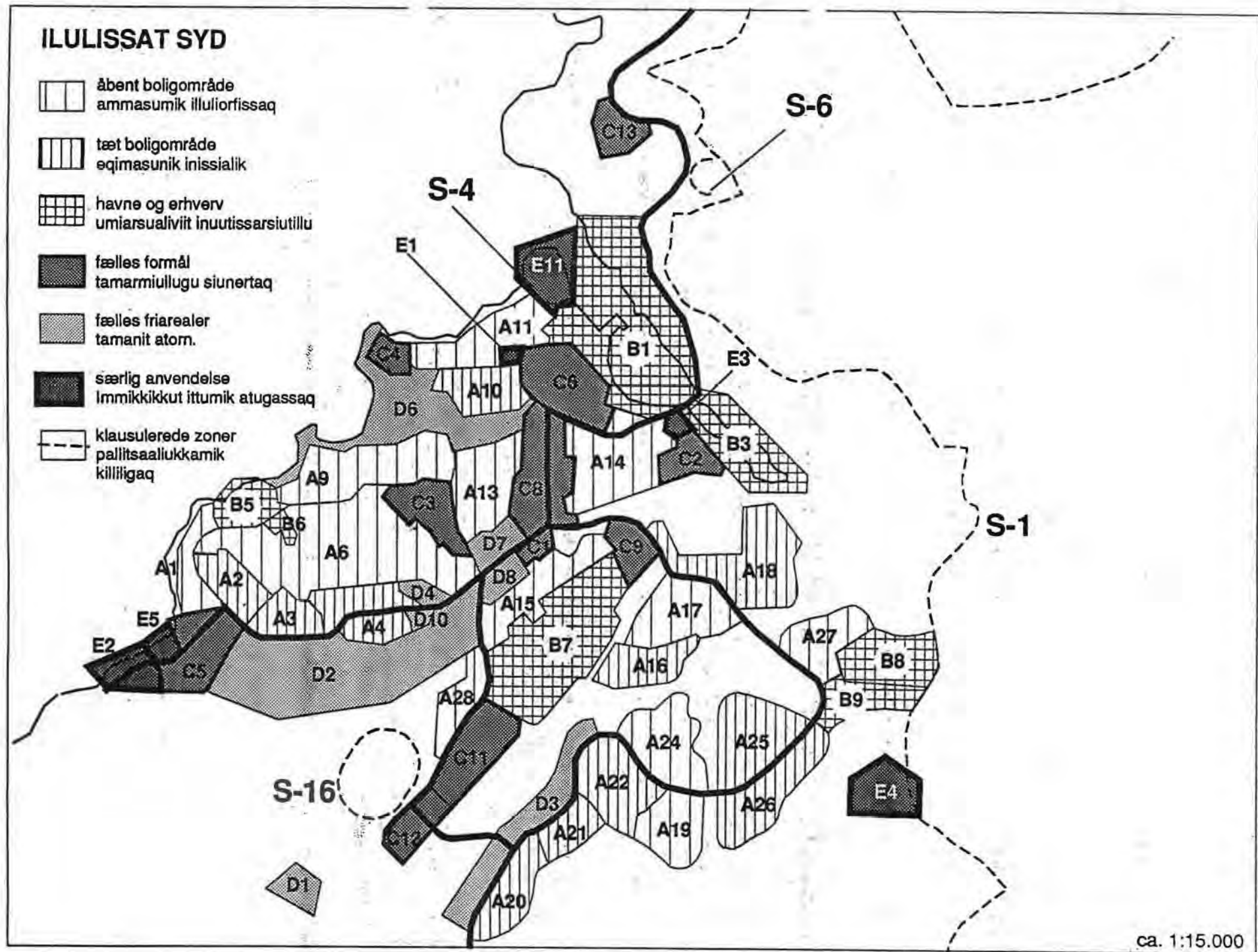

Fig. 10 B- Ilulissat illoqarfiannut pingaarnerusutut ilulissaaq

Kommunep sannavia tamanit atorneqarsinnaasoq naleqqutinnigitsumik nunap timaatungaani imaqqungasillugu inissisimavoq.

Nunaqarfiup atorsaasumik Ilulissanut, Qasigiannguanut Kangianullu qanittuunerata takornarianut tunngasunik atortorissaarusiorsinnaanermik (assersuutigalugu nunaqarfimmi handelitoqqap illuutaasa iluarsaannerannut atatillugu) periarfissiivoq, taamaalillunilu ukiup ilaani sulliffiusinnaasunik amerlanngitsunik pilersitsisinaalluni.

Illuutigisat ilaat iluarsartuuttariaqarput nutartertariaqarlutillu. Ingammik utoqqarnut illuliornissaq pisariaqarpoq.

Angallannermut tunngatillugu aqqusernit pisuinaallu aqquataat iluarsaattariaqarput. Avannaanit kujammut sammisumik tunisassiorfimmiit sissuikkamut pisiniarfimmullu, ujarassiorfiup tunigaanut aqqusinertalimmik, malunnartumik pitsanngorsaataasinnaavoq.

Tunisassiorfiup eqqaani sissiuqarpoq aammalu pisiniarfiup eqqaani, umiatsianullu tulattarfeqarani. Nalinginnaasumik tulaffissaasinnaasut kippasimmik anorlertillugu pitsaasuunngillat umiatsianullu oqqiffiusinnaasumik sapusiaasatut nunniornissamut periarfissaasinnaasut misissorneqartariaqarput.

Qulimiguulimmut mittarfik nunaqarfiup arsaattarfianiippoq nuunneqarnissaalu misissortariaqarpoq. Utaqqisarfiusinnaasut pisariaqartinneqarput-taaq.

Pilersuinnermut avatangiisinullu tunngasut: Eqqaaveqarfik pitsaannerusooq nakkutigineqarsinnaasumik ikualaavittalik, anartarfinnik eqqaaveqarfissaq aalajangersimasooq, kiisalu kussernit aqqissuunneqarnissaat kissatigineqarput.

Innaallagissiorfimmit pilersugaanerup allisarnissaa pisariaqartinneqarpoq innaallagissiorfiullu tankeqarfia allineqartariaqarluni.

Imeqarneq tatsimit imeqarfiusumit tankeqarfimmut sullulikkut atassuteqarnermit pivoq. Tankeqarfiup imartussusaa killeqarpoq inissisimaneralu siunertarisamut naleqquttuunani. Tatsimit imeqarfiusumit

sulluliap atuutsinnera ajornakusoorpoq nunaqarfimmilu maqitsiviit naammannngillat. Tunisassiorfimmut imermik pilersuiffeqalernissaq pisariaqartinneqarpoq. Tarajuaavik 1996-imi sananeqassaaq.

Atorfeqarfuit pisortatigoortumillu sulissussineq: Nunaqarfimmi KNI-p pisiniarfia pitsaasuvoq.

Illumik sullissiveqanngilaq. Meeqqanut paaqqinnittarfeqanngilaq, angerlarsimaffinnili paaqqinnineq pitsaasumik ingerlavoq. Atuarfik pisariaqartinneqartumut naammappoq.

Katersortarfik-pisoqaanngilaq atorluarporlu oqaluffeeraqarporlu.

Arsartarfeqarpoq ukiuunerani qulimiguulinnut mittarfiusartumik.

Illunik eriaginninneq nunamillu allanngutsaaliineq: Namminersornerullutik Oqartussat Nalunaarutaat nr. 31 30.10.91-imeersoq kommunemut pilersaarusiormermi eriagisassanik nakkutilliineranut tunngasumut atatillugu kommunalbestyrelse §4-mut atatillugu nunaqarfinni eriagisassatut soqutigisarissat suunerinik uppersaatinillu saqqummiussissaaq. Tassunga atatillugu illut ataasiakkaat makku tikkuarneqassapput:

B-803, quersuaq 1741-meersoq, B-804, tarajorteriavik 1928-meersoq, B-806, quersuaq aamarsuaasiviusimasooq 1950-meersoq, B-807, niuvertup illukua 1751-meersoq, B-808, quersuaq 1950-meersoq, B-810, oqaluffik 1908-meersoq, B-827, orsunik siatsiviusimasooq, kiisalu handelip illuutitoqaasa eqqaani nunaminertaaq.

Ilimanaq Ilimanallu nunaqarfittaata killinga kommunalbestyrelsep Kangiata nunataanik nunatut eqqissisimatitatut pilersaarusiornissamut ilanngussamisut ilaavoq.

Nunaminertat sanaartorfigeqqusaanngitsut: Nunaqarfimmut pilersaarummi qulimiguulip mittarfianut tankeqarfimmullu isumannaallisaanermut killigititassat aalajangersarneqarput.

Qulimiguulip mittarfianut isumannaallisaanermut killigititaaq Naalagaaffiup Timmisartumik Angallan-

nermut Qullersaqarfiata inuinnarnik timmisar-tuussisarnermut tunngasunut aalajangersagai tun-ngavigalugit aalajangersarneqarpoq. Tankeqarfiup eqqaani isumannaallisaanermut killingititaq tanke-qarfik kaajallallugu nunap annertussusia 20 m-inik isorartutigisumik aalajangersagaavoq. Isumannaal-lisaanermut killingititaq Nalunaarut nr. 9 06.03.87-imeersoq imerpalasut ikuallajasut pillugit najoqqu-taralugu aalajangersarneqarpoq. Nunaminertaq Namminersornerullutik Oqartussani Peqqinnermut Avatangiisinullu Pisortaqarfimmi akisussaafigine-qarpoq. Imeqarfinnut pallitsaaliukkatut killingititaq Inatsisartut peqqussutaat nr. 12 22.12.1988-i-meersoq, avatangiisinik allanngutsaaliuineq pillugu inatsisartut peqqussutaannit nr. 7-imit 13.05.1993-imeersumit allanngortinneqartoq najoqqutaralugu aalajangersarneqarpoq. Nunaqarfimmut pilersaarut quppersagaq 2-mi, imm. 2.1.-imiittoq innersuussu-tigineqarpoq.

1.3.3. OQAATSUT, NUNAQARFIMMUT PILERSAARUT

Ukiuni kingullerni qulini innuttaasut ineriartornerat figur 12-mi takuneqarsinnaavoq. Ukiuni kingulli-nerusuni innuttaasut amerlassusaat nikingaarsi-manngitsoq takuneqarsinnaavoq.

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Oqaatsut	78	74	71	62	62	63	68	62	60	59	63

Fig. 12 - Oqaatsuni innuttaasut ineriartornerat

Inuussutissarsiuteqarnermut toqqammavisoq tassaavoq aalisarneq, Ilulissani tunisisinnaanermut periarfissaqarluni. Tunisassiorfik annertunngitsunik aalisakkanik panertitanik tunisassiorfiuvoq.

Kommunep sannavia tamanit atorneqarsinnaasoq iluarsaattariaqarpoq.

Ilulissanut qanittuunerup takornariartitsinermut tunngatillugu inuussutissarsiuteqarfiliornissanik periarfissiivoq, ingammik pisuinnarmik takorna-rianut qimussersaartitsinernillu.

Illuutigisat nutarsartariaqarput.

Angallannermut tunngatillugu pingaarnarpaamik sissiukkarnit pisiniarfiup tungaanut aqquinnor-nissaq pisariaqartinneqarpoq. Taassuma saniatigut

pisuinnaat aqquerni annertoorsuunngitsut taane-qarsinnaapput.

Sissiugaq atornerminit aserorsimavoq aqqis-suuttariaqarlunilu, inissiisarfiit pitsaasuunngillat nerukillutillu. Umiatsianut inissiisarfiit tulattarfillu anorimut kangisimmu sammisuupput assersui-suusinnaasumillu pilersuinissaq pisariaqartin-neqarluni.

Oqaatsuni qulimiguullip mittarfianik pilersitsinissaq pisariaqarpoq.

Pilersuinnermut avatangiisinullu tunngasut. Nunaqarfiup avannamut kitaatungaani 500 m-inik ungasissusilimmiippoq eqqaavik, ikuallaavik nakkutigineqartoq aammalu eqqaavissaq nutaaq kissaatiginarput.

Innaallagissamik pilersuineq naammattutut isigineqarpoq.

Imermut tanki tarajuiaavillu 1994-imi sanane-qarsinapput.

Atorfeqarfiit pisortatigoortumillu sulissussineq: KNI-p pisiniarfia quersuarlu tamarmik nutaat pigi-neqarput.

Meeqqanut paaqqinnittarfeqanngilaq. Atuarfeqar-poq naalagiartarfiutigisumik naammattumik angissusilimmik.

Illunik eriaginninneq nunamillu allanngutsaaliui-neq: Namminersornerullutik Oqartussat Na-lunaarutaat nr. 31 30.10.91-imeersoq kommunemut pilersaarusiormermi eriagisassanik nakkutilliineranut tunngasumut atatillugu kommunalbestyrelse §4-mut atatillugu nunaqarfinni eriagisassatut soqutigisarisat suunerinik uppersaatinillu saqqummiussissaaq. Tassunga atatillugu illut ataasiakkaat makku tikku-arneqassapput:

B-62, quersuaq 1894-imi napparneqartoq, B-66, al-laffik 1898-imi napparneqartoq, B-111, kater-sortarfik 1923-mi napparneqartoq, B-122, pisiniarfik 1921-23-mi napparneqartoq kiisalu pisiniar-fiusimasup, quersuup, allaffiup katersortarfiullu eqqaa.

Nunaqarfimmut pilersaarut quppersagaq 2-mi imm. 2.2.-miittoq innersuussutigineqarpoq.

1.3.4. QEERTAQ, NUNAQARFIMMUT PILERSAARUT

Innuttaasut ineriartornerat ukiuni kingullerni qulini figur 13-imi takuneqarsinnaavoq. Takuneqarsinnaasutut innuttaasut amerlassusaat ukiuni kingullerni nikissimanngilaq.

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Qeertaq	102	98	114	114	114	111	103	119	109	113	110

-fig. 13 - Qeertami innuttaasut ineriartornerat

Inuussutissarsiutitut tunngavigisaq tassaavoq Tor-sukattammi qalerallinnarneq. 1992-imi nioqqutisiorfik nutaaq atorineqalerpoq, tassani qalerallik Ilulissani suliareqqinnissaanut salinneqartarluni qeritinneqartarlunilu. Tamatumani saniatigut annikitsunik panertitanik nioqqutissiorneqarpoq.

Kommunep sannavia tamanit atorineqarsinnaasoq 1991-imi napparneqarpoq umiatsialiviit tulattarfiullu eqqaanut inissillugu.

Illuutigisat ilaat aserfallatsaaliornissaat nutarternissaallu pisariaqarpoq. Ukiuni kingullerni illut nammineq sanaatarlallit napparneqarput. Ingammik utoqqaat illussaannik amerlisaanissaq pisariaqartinneqarpoq.

Angallannermut tunngatillugu 1992-imi tulattarfik nutaaq sananeqarpoq. B-38-p piiarneratigut/nuunneratigut umiarsualiveqarfik allineqarsinnaavoq.

Pisuinnaat aqquserni nutaat sananeqarnissaat pisariaqartinneqarpoq, aqqusermilli biilinit ingerlavigineqarsinnaasut sananissaat ajornakusoorutissartaqarpoq.

Qulimiguulimmut mittarfik nunaqarfiup avannaani 500 m-init ungasitsigisumiippoq utaqqisarfusinnaasunillu sanasoqarnissaa amigaataavoq.

Pilersuinermmut avatangiisinullu tunngasut. Eqqaavik qulimiguulimmut mittarfiup avannaatungaaniippoq inissisimanerata timmisartuussineq

assigiinngitsutigut ajornartorsiortittarsimavaa. Nakkutigisaasumik ikualaasarfimmik pilersitsisoqarnissaa inissarlut pitsaaneq kissaatigineqarput.

Innaallagissiorfiup pisinnaanera annertusartariaqarpoq. Imermik pilersuineq imermut tankimit ississutsimut isumannaallisagaasumit sikoqannginnerani imermik assartuummit immerneqartartumit pisarpoq. Imermut tankip eqqaani taamaallaaq maqitsiveqarpoq. 1994-imi tarajuaavik sananeqarpoq.

Ikummatissamut tankeqarfik mikivallaarpoq nutaamillu tankeqarfiliornissaaq pilersaarutaavoq.

Atorfeqarfiit pisortatigoortumillu sulissussineq: Nunaqarfimmi KNI-p pisiniarfia pisoqaavallaanngitsoq pigineqarpoq.

Meeqqanut paaqqinnittarfeqanngilaq paaqqinnittarnerilli pisariaqartitsineq naapertorlugu pilersinneqartarput. Atuarfik naalagiarfiusarsimasooqaluffiliornerup kingorna naammaginarpoo.

Katersortarfik 1977-imi napparneqarpoq illullu aqqissuunnissaa pisariaqarpoq. Oqaluffik nutaaq 1992-imi atorineqalerpoq.

Illunik eriaGINNINNEQ nunamillu allanngutsaaliineq: Namminersornerullutik Oqartussat Nalunaa-rutaat nr. 31 30.10.91-imeersoq kommunemut pilersaarusiormi eriaGisassanik nakkutilliineranut tunngasumut atatillugu kommunalbestyrelse §4-mut atatillugu nunaqarfinni eriaGisassatut soqutigisarisat suunerinik uppemarsaatinillu saqqummiussissaaq. Tassunga atatillugu illut ataasiakkaat makku tikkuarneqassapput:

B-38, toqqorsivik, B-40, quersuaq 1945-mi napparneqartoq, B-41, qullukkiorfik 1943-mi napparneqartoq, B-43, aamarsuaasivik 1893-imi napparneqartoq oqaluffittaallu niuvertarfeqarfitoqqallu eqqaa.

Nunaminertat sanaartorfigeqqusaanngitsut. Nunaqarfimmut pilersaarut qulimiguulinnut mittarfimmut tankeqarfiullu eqqaanut isumannaallisaanermut killiliivoq.

Qulimiguullip mittarfianut isumannaallisaanermut killigitat Naalagaaffiup Timmisartumik Angal-

lannermut Qullersaqarfiata inuinnarnik timmisar-tuussisarnermut tunngasunut aalajangersagai tun-ngavigalgut aalajangersarneqarpoq.

Tankeqarfiup eqqaani isumannaallisaanermut killi-ngititaa tankeqarfik kaajallallugu nunap anner-tussusia 20 m-inik isorartutigisumik aalajanger-sagaavoq. Isumannaallisaanermut killingititaa Nalunaarut nr. 9 06.03.87-imeersoq imerpalasut ikuallajasut pillugit najoqqutaralugu aalajanger-sarneqarpoq. Nunaminertaaq Namminersornerullutik Oqartussani Peqqinnissamut Avatangiisinullu Pisortaqarfimmi akisussaaffigineqarpoq. Nuna-qarfimmut pilersaarut quppersagaq 2-mi, imm. 2.3.-miittoq innersuussutigineqarpoq.

1.3.5. SAQQAQ, NUNAQARFIMMUT PILERSAARUT

Ukiuni kingullerni qulini innuttaasut ineriartornerat figur 14-imi takuneqarsinnaavoq. Takuneqarsinnaasutut innuttaasut ukiuni kingulliunerusuni amerleriarujussuarsimapput.

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Saqqaq	145	124	124	109	107	117	126	152	163	189	188

Fig. 14 - Saqqami innuttaasut ineriartornerat

Inuussutissarsiutitut toqqammavigineqarput piniarneq aalisarnerlu. Tulattarfiup eqqanngua-niippoq nioqqutissiorfik tisaavittalik. Nioq-utissiorfik toqqaannartumik tatsimit imeqar-fiusumit sullulimmik atassuteqarpoq.

Kommunep sannavia tamanit atorineqarsinnaasoq nutaaq 1993-imi atorineqalerpoq. Nunaqarfimmi motorinut sannaveqarpoq namminersortumit ingerlanneqartumik.

Saqqaq takorniarfiugajuttuavoq, takorniarfittisermilu inuutissarsiorterup annertusarnera piffissamik tamakkiisuunngitsumik suliffinnik periarfissaqartitsilersinnaavoq.

Illuutigisat arlaqangaatsiartut aqqissuuttariaqarput/nutarsartariaqarput.

Angallannermut tunngatillugu tulattarfiup pisiniar-

fiullu akornanni aqqusineq pitsanngorsartaria-qarpoq, soorlulusooq nunaqarfiup kangiatungaanut qamutit assakaasullit aqqutaat kissaatiginartuusut tassaniimmata qulimiguulimmut mittarfik, eqqaavik sioqqanillu piiaaffik.

Umiarsualiveqarfik mikisuuvoq immikkullu nioqutissiorfimmu aqqutigisaaq pitsanngorsartariaqarpoq.

Tulattarfik ikkattumiippoq. Umiatsianut kommunep sannaviata eqqaani puttasunik tulattarfeqarpoq.

Qulimiguulimmut mittarfik nunaqarfiup qeqqaniit avannamut kangimut 600 m-it missaannik unga-sitsigisumiippoq. Utaqqisarfiliornissaaq pisaria-qartinneqarpoq.

Pilersuinerneq avatangiisinullu tunngasut. Nak-kutigisaasumik ikuallaasarfiliornissaaq kissaati-gineqarpoq, aammalu kussiuinerit pitsanngor-sarnissaat immikkoortut ilaat qarsutsinernik akornusigaasarmata.

Innaallagissiorfik 1994-imi allineqarpoq tanke-qarfillu nutaaq 1995-imi atorineqalerluni.

Imermik pilersuineq nunaqarfiup avannaani 700 m-it missiliorlugit ungasitsigisumi tatsimit imeqarfimmit nioqqutissiorfimmi immertagaq aqqutigalugu pisarpoq. Sullulik tatsimut atertitsilluni pumpiisarnikkut qerinaveersagaavoq. Immertakka-mit imeq maqitsivinnut marlunnut ingerlateqqin-neqartarpoq.

Atorfeqarfiit pisortatigoortumillu sulissussineq: KNI-p pisiniarfia quersuarlu tamarmik nutaat pigineqarput.

1992-imi illu sullissivik nutaaq atorineqalerpoq. Illu katersortarfik 1992-imeersumut ilanngunneqarluni nunaqarfiup qeqqani innuttaasut illuattut nutartigaavoq. Meeqqanut paaqqinnittarfeqanngilaq innuttaasulli illuanni paaqqinnittarneq aq-qissuussaavoq.

Atuarfik 1960-imi napparneqarpoq angissusaalu naammattutut isigineqarpoq.

Saqqaq oqaluffeeraqarpoq.

Arsaattarfik pinnguarterfillu atuarmiup eqqaaniipput.

Illunik eriaGINNINNEQ nunamillu allanngutsaaliuineq: Namminersornerullutik Oqartussat Nalunaarutaat nr. 31 30.10.91-imeersoq kommunemut pilersaarusiormermeriaGISASSANIK nakkutilliineranut tunngasunut atatillugu kommunalbestyrelse §4-mut atatillugu nunaqarfinni eriaGISASSATUT soqutigisarisaat suunerinik uppermarsaatinillu saqqummiussissaaq. Tassunga atatillugu illut ataaslakkaat makku tikkuarneqassapput:

B-67, quersuaq, pisoqaassusaa ilisimaneqanngilaq, B-69, quersuaq 1922-mi napparneqartoq, B-72, quersuaq 1893-imi napparneqartoq, B-73, niuvertup illugisimasaa 1905-imi napparneqartoq, B-86, katersortarfiusimasooq, B-143, oqaluffik 1909-mi napparneqartoq kiisalu niuvertuqarfeqarfiup oqaluffiullu eqqai.

Nunaminertat sanaartorfigeqqusaanngitsut: Nunaqarfimmut pilersaarummi qulimiguullip mittarfianut tankeqarfimmullu isumannaallisaanermut killigititassat aalajangersarneqarput, aammalu imeqarfinnut pallitsaaliukkatut killingititaq.

Qulimiguullip mittarfianut isumannaallisaanermut killigititaq Naalagaaffiup Timmisartumik Angallannermut Qullersaqarfiata inuinnarnik timmisartuussisarnermut tunngasunut aalajangersagai tunngavigalugit aalajangersarneqarpoq.

Tankeqarfiup eqqaani isumannaallisaanermut killingititaq tankeqarfik kaajallallugu nunap anertussusia 20 m-inik isorartutigisumik aalajangersagaavoq. Isumannaallisaanermut killingititaq Nalunaarut nr. 906.03.87-imeersoq imerpalasut ikuallajasut pillugit najoqqutaralugu aalajangersarneqarpoq. Nunaminertaq Namminersornerullutik Oqartussani Peqqinnissamut Avatangiisinullu Pisortaqarfimmi akisussaaffigineqarpoq. Imeqarfinnut pallitsaaliukkatut killingititaq Inatsisartut peqqussutaat nr. 12 22.12.1988-imeersoq, avatangiisinik allanngutsaaliuineq pillugu inatsisartut peqqussutaannit nr. 7-imit 13.05.1993-imeersumit allanngortinneqartoq najoqqutaralugu aalajangersarneqarpoq. Nunaqarfimmut pilersaarut quppersagaq 2-mi, imm. 2.4.-imiittoq innersuussutigineqarpoq.

NUNAQARFIIT PILERSAARUTAASA PAASISSUTISSARTAANNUT ILASSUT

Kommunemut pilersaarutip suliarinerata ingerlanneranut atatillugu nunaqarfinnut pilersaarutitut toqqammaviusut nassuiarneri paasissutissanik peqqissaarnerusunik, ilaatigut illunut kisitsisitigut paasissutissanik, piiaanissanut siunnersuutinik illuliortiternissamullu aallaaviusutut pilersaarutunik ilalernerqarumaarput.

Tamanna tunngavigalugu nutsernerit qanoq issusaat najugaqarfissani ataasiakkaani ineriartornerup qulakkiisumik anguniagassaanut aalajangiiniarneq siunertaralugu erseqqinnerusumik nalilerniarneqarumaarput.

1.3.6. NUNA SANAARTORFIUNNGITSOQ

Tassunga tunngatillugu nunami sanaartorfiunngitsumi kommunep soqutigisarisaanut nunami sanaartorfiunngitsumut pilersaarusiornissanut pisariaqartitsinerit misissorneqarumaarput.

Quppersagaq 2-mi imm. 1.5. innersuussutigineqarpoq.

1.4. KOMMUNEP ANINGAASAQARNERA IMMIKKOORTUNULLU PILER-SAARUSIORNERA

1.4.1. MISSINGERSUUT 1996

Kommunep missingersuusiani aningaasat tungaasigut periarfissaq, tassa kommunep isertitaasa aningaasartuutaasalu assigiinngissutaat kommunemut pilersaarummi anguniakkat immikkoortullu ataasiakkaat periusissatut pilersaarutaasa piviusunngitinnissaanut periarfissaasunut aalajangiisuumik pingaaruteqartuuvog.

Kommunep aningaasaqarniarnerata missingersuut 1996-imi isikkua figur 15-imi takuneqarsinnaavog.

Ukiumut naatsorsuiffimmut 1994-imut ingerlatsinerup inernerivaa 5 mio. kr.-ngajannik sinneqartorneq ukiumullu missingersuusiorfimmut 1995-imut 7 mio. kr.-t sinnerlugit sinneqartooruteqamissaq ilimasuutigineqarpoq. Ukiumut missingersuusiorfimmut 1996-imut ukiunullu missiliutaannaasumik naatsorsuiffinnut 1998-imut 1999-imullu ingerlatsinerup ineneri nakkartooruteqarfiunngitsut ilimagineqarput, 1997-imulli nakkartooruteqarnissaq ilimagineqarluni, Missingersuusiami

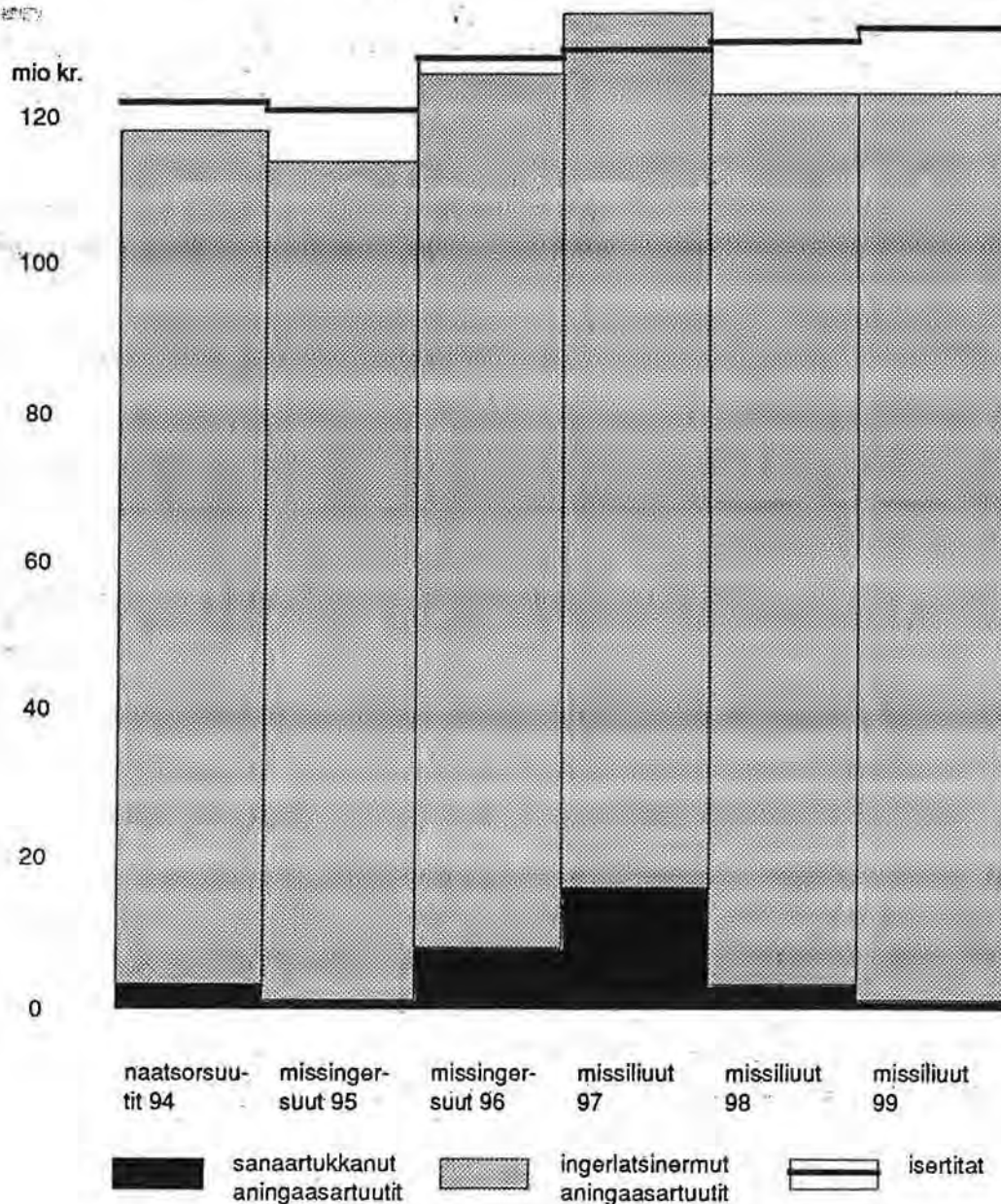

Fig. 15 - Kommunep aningaasaqarnera

nikerartiternerit ingerlatsinermi aningaasartuutit isertitallu annikitsumik qaffariarnerat sanaartornermilu aningaasartuutit appararujussuarnerat takutippaat. Taamaalilluni ukiuni missingersuiffinni 1996-imi, 1998-imi 1999-imilu sinneqartoorutit 1999-imi sanaartorunnaariartuaarnissaq tunngavigivaat.

1995-ip naanerani aningaasaatigisat 13.8 mio. kr.-upput. 1995-illi naanerani ingerlatsinerliulernerup, suliffissuarmik matusinermik tunisassiallu ikiliartuaarnerannik nassataqartup takutippaa 1995-ip ingerlanerani aningaasaatigilikkat atornerqartariaqalernerat. Taamaattumik kommunemi inuussutissarsiutaasussatut toqqammavimmik imminut napatissinnaasumik, akileraaruteqarnermut toqqammavissaasunik suliffinnik pisariaqartunik aallarniiviusumik inunnillu isumaginninnermi aningaasartuutit annikinnerpaamik atuiffiusumik pilersitsinissaq nukinginnarsilluinnarpoq. Minnerunngitsumik sanaartortitsinerup attatiinnar-nissaanut immaqalu allisarnissaanut periarfissaasut eqqarsaatigalugit.

1.4.2. KOMMUNEP IMMIKKOORTUNUT PILERSAARUSIAANUT TAKUSSUTISSAQ

Kommunep immikkoortunut pilersaarutai pilersaarutit qulingiluanut immikkoortitanut agguataarneqarput, kommunep ingerlatsinermut ilusiligaanut tulluussarneqarsimallutik katillutillu kommunep tamakkiisumik sullissineranik imaqlutik. Immikkoortunut pilersaarutit qulingiluat imatut killilersorneqarput tamarmik immikkut immikkoortoq ataqtigiiisooq kommunalbestyrelsep politikkilliorfigisinnaasaa imaralugu, figur 15 innersuussutigineqarpoq.

IMMIKKOORTUNUT PILERSAARUTIT SANA-NEQAATAAT

Immikkoortunut pilersaarutit ataasiakkaat makku najoqqutaralugit sananeqaateqarput:

1. Immikkoortup pilersaarusiortuup killilersornera nassuiarneralu, ilaatigut inatsisitigut toqqammavii immikkoortunullu allanut ataqtigiiisutit.
2. Pissutsit atuuttut ineriartornerullu isikkui, ilaatigut

ineriartornermut takorluuinerit ilanngunneqarsinnaallutik.

3. Immikkoortumut pingaarnerusumik anguniagarisaq, tassa kommunalbestyrelsep immikkoortumut ungasinnerusoq isigalugu politikkerisaa.

4. Pilersaarusiukkap kommunemut pilersaarummi ilusaatsimut pingaarnermut tulluussarneqanera.

5. Periusissatut aningaasaqarnermullu ukiumi missingersuusiortummi ukiunilu tullinnguuttuni pingasuni missiliutaagallartumik naatsorsuusiortusunut pilersaarusiorteq.

Immikkoortut pilersaarutaasa assigiiaartumik aqqissugaanerisa qulakkeerpaat,

- immikkoortortaqarfinni ataasiakkaani qanoq iluissat oqimaalutarlugillu siulliullugit suliasanngortittarnissaasa pisinnaanissaat, alliliinissamullu pingaarnerusutut politikkeqarneq toqqammavigalugu kissaatit saqqummiussinnaaneri, aammalu

- kommunemut pilersaarutit ilusaat pingaarnep toqqammavigalugu immikkoortut assigiinngitsut aallaavigalugit alliliinissamut kissaatit oqimaalutarsinnaanissaat ataqtigiiisarnissaallu, tassani nunaminertat pilersaarusiortnissaannik pisariaqartitsinermik qulakkiisumik nakkutiginnissinnaaneq.

PILERSAARUTINI SAMMISAT, PERIUSISSATUT ANINGAASALIISSUTISSANILLU PILERSAARUTIT

Immikkoortunut pilersaarutini ataasiakkaani pilersaarutini sammisat missingersuusiortumut tulluussagaapput, immikkoortunullu pilersaarutit ataasiakkaanut periusissatut pilersaarutit takuneqarsinnaapput periusissatut pilersaarutit ataasiakkaat aningaasanut kontonut sorlernut atasuunersut. Tamanna toqqammavigalugu periusissatut pilersaarutit sanaartornermut aningaasaliinissamullu takussutissiiffii immikkoortunut ataasiakkaanut aningaasaliissutissat pillugit pilersaarummik tamakkiisumik taperneqarput.

Taamaaliornermi siunertarineqarpoq ingerlatsinermut ilusiliussap, immikkoortukkuutaanut agguataarinninnerup missingersuusiallu ataqtigiiisarnissaannik pilersitsineq. Pilersaarusiortnermut nassuiaat kommunemut pilersaarusiortnerup missingersuusiortnerullu siullermeerutaasumik ataqtigiiisinniarnannut misileraaneruvoq.

KOMMUNEP IMMIKKOORTUNUT PILERSAARUSIORNERA - takussutissaq		
IMM. PILERSAARUT	PILERSAARUTIP IMAI	ALLAFFISSORNEQ
1. INUUSSUTISSAR-SIORNERMUT PILERSAARUT	1. Assassorluni suliag, nioqqutissiorneq, aalisarneq / piniarneq 2. Sullissineq, niuverneq kaaviiartitalu	Suliassaqartitsinermut & Inuussutissarsiuteqarnermut allaffeqarfik
2. INEQARNERMUT PILERSAARUT	1. Illut amerlisarneri 2. Illut pitsanngorsarneri 3. Illuliornissamut piareersaaneq	Teknikkip tungaatigut allaffeqarfik
3. ANGALLANNER-MUT PILERSAARUT	1. Aqqusernit pisuinnaallu aqquserni 2. Inunnik angallassineq 3. Umiarsualiviit 4. Qulimiguulinnut mittarfiit / mittarfik	Teknikkip tungaatigut allaffeqarfik
4. AVATANGIISINUT PILERSAARUT	1. Imeq igitaq 2. Eqqaaveqarneq 3. Eqqakkat kemiimik sananeqaatillit	Teknikkip tungaatigut allaffeqarfik
5. PILERSUINERMUT PILERSAARUT	1. Innaallagiasq 2. Imeq 3. Kiassarneq 4. Tele	Teknikkip tungaatigut allaffeqarfik
6. KOMMUNEP INGERLATAANUT PILERSAARUT	1. Suliffeqarfiit 2. Qatserisartoqarneq 3. Iliveqarfiit 4. Illut sullissiviit	Teknikkip tungaatigut allaffeqarfik
7. INUNNIK ISUMAGINNINNERMUT PILERSAARUT	1. Pisortanit ikiorsiinerit 2. Pinaveersaartitsineq 3. Suliassaqartitsiniarnerit 4. Meeqqat inuusuttullu 5. Pitsorluttut 6. Utoqqaat	Inunnik isumaginninnermut allaffeqarfik
8. ATUARFEQARNERMUT PILERSAARUT	1. Atuarfiit 2. STI-mut ilinniarnaq	Kultureqarnermut ilinniar-titaanermullu allaffeqarfik
9. KULTURIMUT SUNNGIFFIMMILU SAMMISASSAQARTITSINERMUT PILERSAARUT	1. Kulturi 2. Sunngiffik 3. Takornariartitsineq 4. Eriaginninneq	Kultureqarnermut ilinniar-titaanermullu allaffeqarfik

Fig. 16 - Immikkoortunut pilersaarutinut takussutissiaq